Suuri pappikysely

1. Sukupuoli

Vastaajien määrä: 382

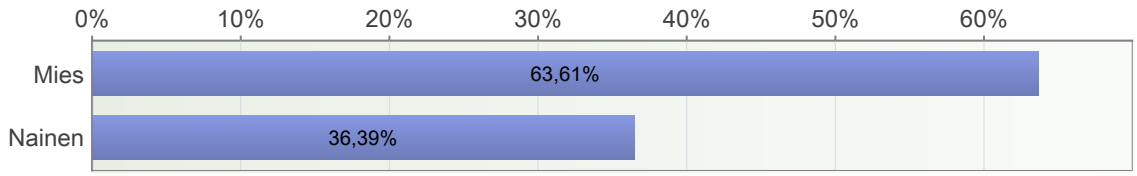

2. Työtehtävä

Vastaajien määrä: 382

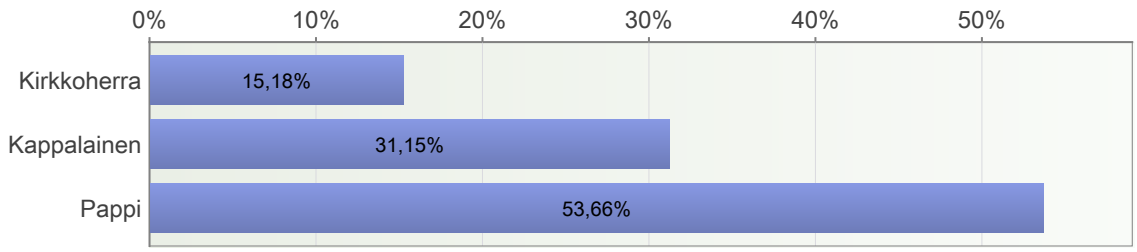

3. Vastaajan ikä

Vastaajien määrä: 381

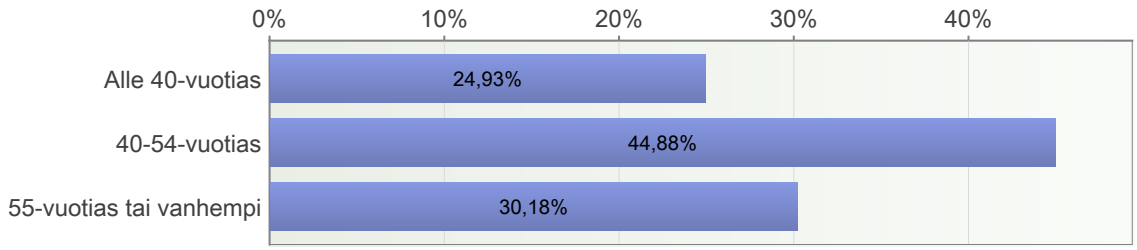

4. Missä työskentelen pappina?

Vastaajien määrä: 382

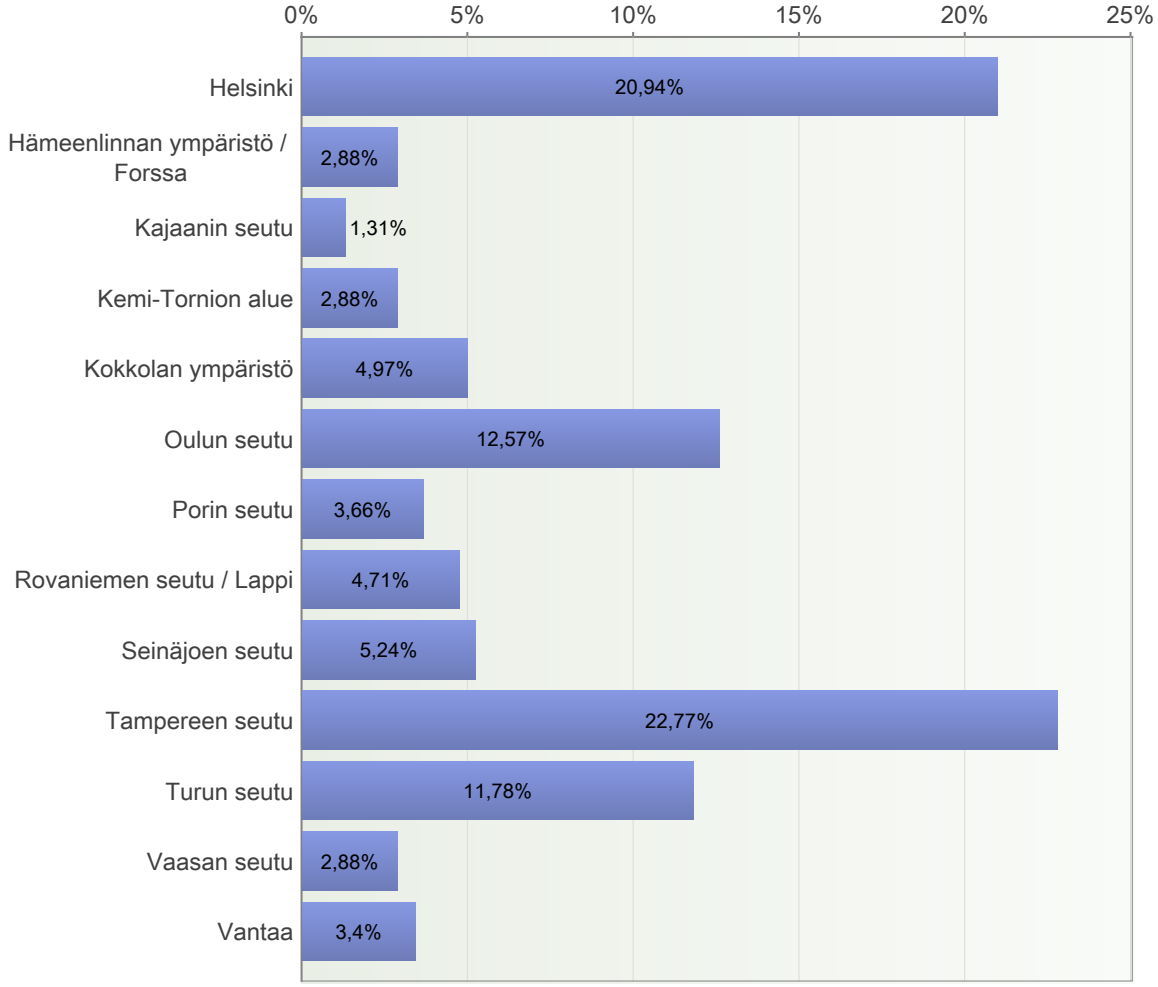

5. Onko Suomen luterilainen kirkko vaarassa jakautua kahdeksi tai useammaksi kristilliseksi liikkeeksi?

Vastaajien määrä: 373

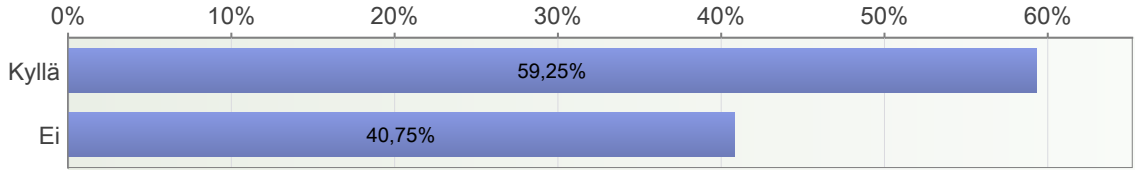

6. Voitte halutessanne perustella/kommentoida vastaustanne kysymykseen numero 11. Esimerkiksi kertoa, minkälainen jakautuminen Suomen luterilaista kirkkoa mielestänne uhkaa.

Vastaajien määrä: 141

- Kirkon perint usko vs omat mieltymykset
- Mikäli vihkiminen tulee pakolliseksi suuri osa kirkon papeista ja kanttoreista lähtee heti. Mikäli annetaan omantunnonvapaus jakaa papiston ja kanttorit lampaisiin ja vuohiin. Mikäli luovutaan kokonaan vihkioikudesta, tullaan varmasti pyytämään siunausta ja jälleen jaetaan kahteen porukkaan.
- Jumalanpalveluselämä jakaantuu pieniin ryhmiin.
- Pelkään, että luterilainen kirkko liberalisoituu ja näivettyy merkityksettömäksi. Kun suola menettää makunsa, ei sillä tee mitään. Toisaalta herätyskristillisyys saattaa kanavoitua amerikkalaisen denominalismin sekaville teille. Itse en halua kuulua kumpaankaan haaraan. Toivon, että luterilainen kirkko löytäisi yhteyksiä Katoliseen kirkkoon. Tämä lienee epärealistinen toive. Luterilaisen kirkon jakautuessa liittyisin todennäköisesti katoliseen kirkkoon. Haluan korostaa luterilaisuuden katolilaisia perustuksia ja juuria.
- Tämänlaista väitettä on mahdoton perustella yksittäisen kirkon työntekijän näkökulmasta
- Kirkon sisälle syntynee erilaiset virtaukset liittyen avioliittoon. Osa ihmisistä eroaa kirkosta. Loput tyytyvät erimielisyyteensä kirkon sisällä.
- Ei varsinaisesti jakautua, mutta pieniä fundamentalistien ryhmiä (kuten Luther-säätiö) on jo irronnut ja irtoaa siitä. Näissä Raamattua ei varsinaisesti tulkita ja nähdä ajanhistoriaansa vasten vaan se nähdään ylhäältä tänne tiputettuna lakikirjana.
- Kirkko on ollut sisäisesti jakautunut jo pitkän aikaa.
  Tietty ahdasmielisyys on värittänyt kirkon maineen epäuskottavaksi armon sanoman ja rehellisen totuuden etsinnän suhteen.
- Toki pirstaloitumista on aina ollut ja asia on haastava. Eikö vahvat ja heikot pysy samassa pöydässä.
- En osaa sanoa, mitä tulee tapahtumaan. On vaikea valita ehdottomasti "kyllä" tai ehdottomasti "ei". Toivoisin, ettei syvää jakautumista tapahtuisi. Pelkästään saman mielisten seura ei aina ole vain hyvä asia, vaan tarvitsemme erilaisuutta.
- Jo nyt on olemassa varaventtiileitä, kuten Luther-säätiö, johon pieni määrä ihmisiä on liittynyt osa eroten evankelis-luterilaisesta seurakunnasta. Avioliittokäsityksen muuttuminen vaatii suuren yksimielisyyden, ja jos ja kun siihen tilanteeseen aikanaan tullaan, ei repeämistä enää tapahdu, koska asenteet ovat muuttuneet.
- Se on jo jakautunut. Liberaaalit ja konservatiivit.
- Rinnakkaisen konservatiivisen uskonnollisen yhteisön (kuten Luthersäätiö) olemassa olo ei ole kirkolle uhka, vaikka se kasvaisikin nykyisestä. Sen sijaan kirkosta eronneiden vieläkin selvempi vieraantuminen kristinuskosta on. Mielestäni kirkon kannattaisi tarjota konservatiiveille kunniallista perääntymistietä esimerkiksi julistamalla sota yksinäisyyttä ja köyhyyttä vastaan. Siinä olisi paikka kaikille.
- Suomen kirkko ei ole mikään yhtenäinen laiva vaan se sisältää joukon pieniä kajakkeja, joiden välillä vallitsee kylmä sota. Eli käytännössä se on jo jakautunut. Eri suunnat vain pysyvät yhdessä, koska siitä on taloudellisesti ja muuten hyötyä molemmille osapuolille.
- Kirkko muodostuu ihmisistä - ja toivottavasti sellaisista, jotka haluavat toimia kirkon hyväksi, kunnioittaa erilaisia mielipiteitä, olla suvaitsevaisia. Onhan kirkossa esim. niitä äärilaestadiolaisia, joiden mielestä muut kristityt eivät ole oikeassa uskossa ja joutuvat helvettiin...
  Samaan taivaaseen meidän kaikkien on tarkoitus mahtua. Parempi oppia sietämään erilaisuutta jo täällä...
- Herätysliikkeet ovat osa kirkkoa. Erimielisyyttä löytyy! Mutta yhdistävää sitä enemmän.
- En osaa sanoa jakautumisesta. Aina silloin tällöin pieniä ryhmiä on irtaantunut. Toisaalta kysymys avioliitosta tuntuu koskettavan syvältä.
- En osaa arvioida tässä vaiheessa mitä tulee tapahtumaan. Toivon että voisimme päin vastoin tavoitella parempaa yhteyttä.
- En näe, että kirkko jakautuisi. Kirkosta tod.näk. irtautuu pari pientä ryhmittymää lähivuosien aikana, mutta en ajattele että se merkitsisi koko kirkon jakaantumista.
- Ei mikään jakautuminen, päin vastoin kirkko tervehtyy ja tulee lähemmäksi Jeesuksen esimerkkiä.

- Jakautumineen liberaaliin ja Raamatun mukaiseen kirkkoon.
- Erittelin tätä jo aiemmin. Jakolinja kehä kolmosen kohdalla kävi ilmi jo seurakuntavaaleissa. Sama polarisaatio näkyi eduskunnan äänestyksessä.
  Kysymys naispappeudesta ja homoseksuaalisuudestakin voidaan vielä silotella toissijaisena.
  Sen sijaan kysymystä avioliitosta ei. Katolisilla ja ortodokseilla kysymys on uskon ytimessä olevista sakramenteista, eikä luterilainen näkemys niin olennaisesti eroa niistä.
  Jeesuksen opetus aiheesta (Matt.19) on niin vahva, että jos Jumalan pojan sanan sivuuttaisin, voisin saman tien lyödä hanskat tiskiin ja vaihtaa rahakkaampiin hommiin.
  Toivon, että kirkko jakaantuisi vain kahteen osaan, kuten 1930-luvun Saksassa valtionkirkkoon ja tunnustuskirkkoon.
  Vaarana tietysti on, että paloja tulee useampia, mikä on suomalaisten pelastumisen kannalta huono.
  Edelleen rukoilen rakkaan kirkkomme puolesta: vain Jumalan antama suuri hengellinen herätys voi sen pelastaa.
- Raamattukysymys on niin moninainen, että se ei palvele lopulta ketään. Toivoisin, että kirkossa lisääntyisi nöyrä ja vilpitön suhtautuminen Jumalan ilmoitukseen.
- Tuo vaara on ollut Galatiasta lähtien ja on toteutunut satoja ja tuhansia kertoja kirkon historiassa. Pidän kysymystä outona.
- Suomi on Norjan kanssa ollut nuoren historiansa ajan vahva herätysliikealue. Joten edessä voi olla uusi jakautuminen järjestökristillisyyteen tai jos maallistumisen aste on siihen liian korkea, jännitteisen kirkon haparoituminen niin, että muut uskonnot saavat ihmisten tarpeisiin kiinni. Tyhjiöitä ei ole.
- Tämä kysymys on johdatteleva. Luulen että kysymys on nyt aivan muusta kuin kirkon kahtiajakautumisesta. Tiedotusvälineissä tulee ilmi paljon "tykkäämistä" ja "peukuttamista" juuri päätetyn lain puolesta. Kuitenkin juuri toimituksiin ihmiset ovat tutkimusten mukaan erityisen tyytyväisiä kirkossa. Ainakin Porin seudulla olen kokenut hämmennystä siitä, ketä tämä päätös hyödyttää? Ei ymmärretä, miksi hyvä toimintatatapa pitäisi muuttaa ja ketä varten! Taustalla on myös yhteiskunnallinen tyytymättömyys, heikko hallituspohja, jossa ihmiset vedetään tiukille suurella verotuksella, kirkosta eroamisen päätös on helppo tehdä, kun piispa tukee voimakkaasti näin merkittävästi avioliiton perustaa ja kirkon asemaa horjuttavaa päätöstä.
- Uusia luterilaisia seurakuntia syntyy ns. vanhoillisten yhpärille ja enenpitkää ne muodostavat vapaan seurakuntaliiton. Vapaamieliset myös eriintyvät, sekin on selvää. Kahtia jako syvenee ja tapahtuu eriäminen.
- Kirkko liberalisoituu ja muiden täytyy lähteä.
- Liberaali kirkko ja toinen, jossa pyritään toimimaan Raamatun ilmoituksen mukaisesti
- Kiltisti veroja seuraamme.
- Valitettavasti on lukuisia kansainvälisiä esimerkkejä siitä, että kysymys homoseksuaalisuudesta on johtanut kirkkokuntien jakautumiseen. Jos arkkipiispa ja kirkon liberaali siipi laajemmin jatkaa oman linjansa ajamista yhteisistä linjauksista piittaamatta, ja varsinkin jos avioliittoteologiaa pyritään muuttamaan eduskunnan lakipäätökseen tukeutuen, on perinteisellä kannalla olevien hyvin vaikea jatkaa yhteydessä. Tällöin puhuttaisiin jo laajasti varsinkin herätysliikeväen suurimittaisesta kirkon jättämisestä. Kirkon jakautuminen on suomalaisessa kontekstissa kuitenkin sikäli monimutkainen asia, että hyvällä syyllä voidaan kysyä, miksi juuri liberaalia linjaa ajavien tahojen tulisi olla niitä, jotka jakautumistilanteessa hallitsisivat kirkon ja seurakuntien resursseja? Toisaalta, kirkon ja seurakuntien omaisuuden ja resurssien tasajako olisi sekin meidän järjestelmässämme ongelmallista. Kansankirkko perinteestä ja parokiaalisesta järjestelmästä johtuen jokaisessa seurakunnassa jäsenistö edustaa monia eri näkemyksiä. Tätä painetta voisi henkilöseurakunta-malli hieman helpottaa. Mutta silloinkin kysymys kuuluisi, miksi henkilöseurakunnan pitäisi aloittaa resurssien suhteen nollatasosta, ilman että seurakunnan olemassa olevia resursseja voitaisiin siirtää perustettaville henkilöseurakunnille?
- Herätysliikkeiden perinteinen sitoutuneisuus kirkkoon on kovalla koetuksella liberaalipappien käyttäessä valta-asemaansa häikäilemättömästi kirkkopolitikointiin. Ainakin lestadiolaiset lähtenevät kirkosta - tai ajetaan siitä ulos, kuten lähetyshiippakunnalle / luther-säätiölle jo oikeastaan kävi.
- Konservatiivisesti ajattelevat ajetaan yhä ahtaammalle.
- Nyt ovat monet ns. nimikristityt jättäneet kirkon, mutta huolestuttavaa on, kun kirkossakäyvät konservatiivitkin jättävät kirkon. Lisäksi islam tunkeutuu kaikkialle maailmaan, joten luterilainen kirkko on muutamien vuosien

päästä Suomessa vähemmistökirkko.

- Vaara on todellinen. En tiedä onko rajukaan muutos välttämättä pahasta. Onhan minunkin naisena vaikea käsittää sitä että yhä on meidän kirkkomme sisällä (mies)pappeja, jotka eivät hyväksy minun pappeuttani. Ero menee luihin ja ytimiin.
- On mahdollista, että kirkossa voivat elää rinnakkain eri mielipiteet. Erimielisyyden ja monimuotoisuuden korostamisen sijaan kirkon tulisi keskittyä puhumaan siitä, kuinka monimuotoisuus on jo olemuksellisesti osa kirkkoa. Ykseys Jumalan todellisuutena on vahvempi kuin keskinäiset erimielisyydet. Kirkko on alusta asti ollut moniääninen.
- Toivon kirkkoon syntyvän selkeän jakolinjan raamatullisten ja klassisen kristinuskon hylänneiden välille.
- En näe, että tässä vaiheessa olisi tekeillä jakautuminen millään konkreettisella tai hallinnollis-taloudellisella tasolla. Mielipiteet on toki jakautuneet, mutta siitä on todella pitkä matka käytännön toimiin
- Luther-Säätiö on jo jakanut kirkkoa ja monet "uskovaiset" varmaan liittyvät siihen.
  Monet ovat viime päivinä ja viikkoina myös palanneet kirkon jäseniksi, kun ovat tajunneet, että aikaisemmassa eropäätöksessä ei ollut riittäviä perusteita.
- Jotkut herätysliikkeet saattavat irtautua kirkossa sitten kun mennään kirkon maalistumisessa ja yleisen mielipiteen myötäilyssä liian pitkälle. Vielä ei ole sen aika, vaan halutaan vaikuttaa sisältäpäin.
- Tällä hetkellä kirkko ei näytä olevan jakautumisuhan alaisena.
- Kirkon sisällä toimii jo nyt Lähetyshiippakunta, joka on vihkinyt omia pappejaan ja piispankin. Heillä on oma kirkkojärjestys ja siksi pidän heitä erillisenä kirkkokuntana jo nyt.

Herätysliikkeitäkin ja erilaisia näkemyksiä kirkon sisällä on jo nyt useita. En usko, että niistä mikään ajautuu luterilaisen kirkon ulkopuolelle.

- Uskon että kirkko pysyy 'yhtenä' mutta siitä voi irroittautua ryhmittymiä.
- On tämä mielestäni mahdollista. Lähinnä näen vaihtoehtona, että syntyy yksi tai useampia konservatiivisia luterilaisia vapaakirkkoja ja sitten on yksi, valtiovallan kanssa yhteistyössä toimiva ja ehkä myös valtion tukema kansankirkko.
- Kahtiajako tässä asiassa on jo erittäin suuri. Liberaaleilla on mm. piispojen Mäkisen ja Askolan ansioista vahva asema kirkossa, joten heillä ei ole hätää. Ihmisten suosio on heidän puolellaan. Osa konservatiiveista saattaa hakeutua erilaisiin tunnustuksellisempiin yhteisöihin, koska kokevat kirkon liian maalliseksi.
- Kirkon sisällä on liikkeitä, ja olkoon niin. Kirkko itsessään on kuitenkin luterilainen joukko, johon mahtuu monia painotuksia ja ajatuksia, spiritualiteetin muotoja ja yhteisöymmärrystä.
- Siitä saattaa irrottautua pieniä tunnustuksellisia ryhmiä, mutta en usko sen vaikuttavan ev.lut. kirkkoon niin suurissa määrin.
- Jos kirkko lähtee arkkipiispan kelkkaan, apostolisen uskon kannalla olevat perustavat oman kirkkokunnan tai siirtyvät joa olemassaoleviin.
- Ei suuri, mutta jakautuminen kumminkin. Jakautumisen peruste on - jo naispappeuskeskustelusta lähtien - raamattunäkemys.
- Kirkon riskinä on aina historiansa aikana lahkoutua pienimmiksi yhteisöiksi.
- Toivon, että pystymme keskustelemaan asioista myös eriäviä näkemyksiä arvostaen. Mediassa korostetaan ehkä liikaakin kirkon sisällä olevia mielipide-eroja. Arjen työssä ne eivät juuri näy. Teemme joka päivä työtä yhdessä eri tavoin ajattelevien työtoverien ja seurakuntalaisten kanssa kunnioittaen toistemme näkemyksiä.
- En oikein usko, että tämä kysymys lopulta jakaa kirkon kahtia. Tässä on paljon sellaista tunteiden paloa, joka laantuu aikanaan ja siksi ihmisille olisi annettava aikaa.
- - Ei juuri nyt, mutta vaara on tietysti olemassa. Uskon kuitenkin, että Jumalalla on hyvä suunnitelma myös Suomen luterilaisen kirkon varalle. Nyt ollaan murroksessa, josta Jumala luo uutta.
- Kirkon johto ei heijasta konsensusta vaan yksinomaan moninaisuutta. Ihmiset pitavat tarkeana Etta kirkko edustaa ja pitaa kiinni raamatun opetuksesta. NYT kirkon johto jattaa raamatullisuuden yksittaisten kristittyjen paanvaivaksi eika kykene pitamaan esilla kirkon uhmiskasitysta.
- Jako ns. "liberaaleihin", jotka hyväksyvät sukupuolineutraalin avioliiton ja muuttavat avioliittokäsityksen sen mukaisesti ja ne jotka pitäytyvät perinteiseen avioliittoon. Toki on mahdollista että muutokseen menee aikaa tai että se ei mene ihan näin.

- Kirkkoa uhkaa pirstaloituminen, koska kirkon työntekijät eivät sitoudu yhteisiin näkemyksiin. Näkemykset ovat kaukana toisistaan, ja jokaisella on vapautta toimia tässä näkemyksensä mukaisesti. Siksi kirkko lopulta hajoaa. Kirkon julkisoikeudellinen luonne estää kirkkoa jakautumasta kahteen hallinto-orgaaniin, koska omaisuutta ja verotusoikeutta ei voi jakaa. Sen sijaan jompi kumpi siipi alkaa jossakin vaiheessa irtautumaan merkittävästi kirkosta. Se riippuu yhtäältä siitä, miten paljon erilaisuutta siedetään. Toisaalta erot muodostuvat niin räikeiksi, että yhteiselämä tulee mahdottomaksi. Mahdollista on myös jakautua Espoo-Helsinki -kirkkoon ja Muu Suomi -kirkkoon.
- Suomen luterilainen kirkko pysyy yhteiskunnassamme yhtenä ja puolustaa oikeudenmukaisuutta, hyvyyttä ja kauneutta kehittyvässä kulttuuri-ilmapiirissä.
- Yhteyttä on vaalittava. Merkkejä jakautumisesta on kuitenkin nähtävissä esimerkiksi Lähetyshiippakunnan kohdalla.
- Suurin syy jakaantumiselle on piispojen jumalattomissa linjauksissa. Hyvällä tahdolla ja kristillisellä rakkaudella moni asia oli voitu hoitaa aivan toisin. Yhteyttä ja ykseyttä varjelemaan tarkoitettu piispan virka edustaa kaikissa hiippakunnissa kovaa hallintokuria, jossa ei ole enää tilaa nk. vanhauskoisille eli omantunnon vakaumuksessaan Raamattuun pitäytyville. Tämä on tarkoittanut vihkimysten epäämistä kymmeniltä erinomaisen päteviltä pappiskandidaateilta sitten virkojen ja vaalisijojen estämistä pykälän avulla, joka aiemmin oli estämässä mielisairaiden ja rikoksesta tuomittujen pääsemistä papin virkoihin. Tuomiokapitulien hallinto on mielivaltaa, jota kukaan ei valvo.

  Ns. Heikan paperi eli piispojen mietintö vuodelta 2006, jolla ei pitäisi olla mitään juridista painoarvoa, on kovaa valuuttaa korkeimpia oikeusasteita myöten. Se on laittanut kirkkoherrat likaisen työn tekijöiksi. Nekin jotka olisivat halunneet antaa tilaa, on pakotettu välillisen syrjinnän uhalla ruotuun. Pitkään jatkunut käytäntö on johtanut kymmenien uusien jumalanpalvelusyhteisöjen syntymiseen, koska ihmiset äänestävät jaloillaan. Kirkkoon jää entistä kehnompaa teologiainesta vanhojen eläköityessä ja piispallisen diskriminaation iskiessä alkupäähän. Jumalan sanan hoitoa ja oikeaa evankeliumia hakeudutaan kuulemaan sinne, missä sitä on tarjolla.
- Hajoaminen/pirstaloituminen.
- -
- Jakautumista mielipiteen erojen vuoksi tietenkin on isossa kansankirkossa. En usko kuitenkaan tämän kysymyksen jakavan kirkkoa sillä tavoin, että se repeäisi.
- Kirkon sisällä on aina ollut erilaisia kristillisiä liikkeitä.
- Vaara on usein näköpiirissä. Eri asia on, kuinka paljon meidän on syytä tehdä työtä voidaksemme elää samassa yhteisössä erilaisten näkemystemme kanssa.
  Siihen meitä haastetaan.
- Konservatiivit eroavat kirkosta perustaakseen käsityksensä mukaisen uskonyhteisön. Nykyiseen kirkkoon jäävät "keskitien kulkijat" ja kirkkoon löyhemmin sitoutuneet.
- Suomen ev.lut kirkko pysyy, vaikka siitä jotkut ryhmät erkanisivatkin.
- Mahdollinen pieni luterilainen yhteisö ei olisi jakautuneen luterilaisen kirkon toinen puoli vaan uusi luterilaistaustainen (evankelikaalinen) kirkkokunta. Meillä on jo muuten tunnustuksellinen luterilainen kirkko, vinkiksai tutkivalle journalismille.
- Jakautuminen on myös mahdollisuus. Tuntui kamalalta kuunnella "kirkon" mielipiteitä joidenkin ihme äärilaidan edustajien lausumana eduskuntatalon edustalla. Mieluusti kuulun eri porukkaan heidän kanssaan.
- Tulkaa kaikki -liikkeen tavoite on ajaa kirkosta pois kaikki ne, jotka eivät ole "suvaitsevaisia".
- Oman arvioni mukaan suurimmalla osalla kirkon jäsenistä on uskonnollisuudesta riippumaton luontainen syvä taju parisuhteen oikeasta luonteesta miehen ja naisen välisenä suhteena. Jos kirkon johto tai papit asettuu tätä tajua vastaan, näiden ihmisten silmissä kirkko kannattaa perverssiä parisuhdetta eikä sellaisesa voi olla hyvin mielin mukana.
- Luther-sätiö toimii jo ponnekkaasti sen puolesta ja etääntynee edelleen. Sen papit eroavat ev. Lut. Kirkosta, samoin jäsenet -mikäli siihen enää kuuluvat. Ehkä vapaaseurakunnatkin hyötyvät täst.
- Kyselyn laatija haluaisi varmaan itse sellaista ja sellaista uutisoimalla voi ainakin luoda sellaista uhkakuvaa. Journalisti yrittää manipuloida maailmaa. Ei ole ensimmäinen siinä puuhassa.

- Vanhoillislrstadiolaisuudessa tulee varmaankin repeämä.
  Uusi avarampi linja vastaan vanhoilliset. Hedänkin riveissään ei kaikki ole heteroja vaikka liike kieltää himojen olemassaolon liikkeessään.
- Kirkko voi mahdollisesti jakautua liberaaliin siipeen, joka on yleishumanistinen, salliva, Raamattuun tai muihin auktoriteetteihin sitoutumaton, ja konservatiiviseen siipeen, joka Raamattuun nojaten jatkaa hyvän tekemistä, pitäytyy perinteessä, puolustaa ihmisen arvoa sellaisena, miksi Jumala hänet loi.
- Tällainen riski kasvaa vääjäämättä ainakin siinä tilanteessa, jos myös kirkon avioliittokäytäntö muuttuisi samaa sukupuolta olevia vihkiväksi ja hajaannus tapahtuisi lopullisesti tilanteessa, jos papeilta vietäisiin Raamattuun sidottu omantunnon vapaus olla vihkimättä samaa sukupuolta olevia pereja.
- Suomen Kirkosta on lähtöä ollut jo pitempään periaatepuheissa tekemässä yksittäisiä asioita vastustavia opillisia konservatiiveja. Jakoa kirkkouskollisiin ja muihin tapahtuu juuri lähivuosina valittavan johtajiston mukaan.

  Kansainvälisesti kristillisten kirkkojen ekumeenisesta valtavirrasta on halunnut irrottautua lähinnä herätyskristillinen allianssi (varjokonferenssiliike kirkkojen maailmanneuvostolle).

  Kokonaiskirkko/ pääuoma ei hajoa, vaan muuttuu näkyvämmäksi.
- Suomen luterilaisesta kirkosta on jo eronnut ryhmiä, jotka ovat muodostaneet oman liikkeensä. Näin voi käydä myös jatkossa. Kirkko ei ole ainoa taho, jota uhkaa jakautuminen. Koko suomalaisessa yhteiskunnassa kahtiajakautuminen tuntuu voimistuvan joka vuosi yhä enemmän. Ihmiset ovat entistä enemmän tekemisissä vain samanmielisten kanssa, jolloin kyky ymmärtää omista mielipiteistä poikkeavia näkemyksiä heikkenee.
- Kansankirkon vahvuus on myös siinä, että erilaiset ihmiset mahtuvat siihen
- Maailmalla on lukuisia esimerkkejä että juuri homojen pappisvihkimys / piispaksi vihkiminen on johtanut kirkkokuntien hajaantumiseen.
- On ikävää että kristityt ovat toistensa kimpussa ja korottavat itseään. Itse asia unohtuu.
- Ei ainakaan lyhyellä aikavälillä. Kirkko ei ole vielä ottanut kantaa siihen, pitäisikö sen muuttaa käsitystään avioliitosta.
  Kannanottoon asti kirkossa väännetään asiasta yhdessä. Jakautumista ei halua tällä hetkellä mikään osapuoli.
- Jos perinteisesti ajattelevia pappeja ja työntekijöitä aletaan tulevaisuudessa erottamaan ja heillä ei ole toimintamahdollisuutta kirkossa, silloin varmasti syntyy toisia luterilaisia kirkkoja tai paikallisseurakuntia. Perinteisesti ajattelavat maallikotkaan eivät halua olla kirkossa, jossa on vain liberaaliteologeja pappeina.
- Kirkko on erilaisten ihmisten ja kristittyjen yhteisö, jonne mahtuu eri tavoin ajattelevia ja eri tavoin asioihin suhtautuvia ihmisiä. Kirkon usko eli meidän seurakuntalaisten uskon keskiössä on usko Kristukseen sekä armoon, toivoon ja rakkauteen.
- Konservatiivinen kirkon osa on jo pitkään tehnyt lähtöä kirkon piiristä ja onkin siirtynyt entistä enemmän eri kirkollisten järjestöjen ja herätysliikkeiden toiminnan pariin.
- Kirkkolaiva vuotaa myrskyssä joka laidalta, ketään ei sentään kävelytetä lankulta. Mitään niin radikaalia ei ole tapahtumassa niin nopeasti, että kirkko Suomessa hajoaisi, mutta pienempää hajaantumista on ilmassa (Luther-säätiö ja esikoislestadiolaisten "sakramenttiseparatismi")
- Yksi ajatus päilyy mielessä:Kirkon jättää konservatiivit, jotka sitä pitävät pystyssä. Sinne jäävät enää liberaalit, joilla ei ole muuta annettavaa kuin maailmoja syleilevää nk. hyväksyntää ja nk. rakkautta, vähän kuin entistä sosiaalidemokratiaa.
  Sillä vain ole enää tukijalkaa - kovin vankkaa pohjaa Raamatussa. Synti käsitteenä uupuu. Mitä se on? Perustalta on livetty. Evankeliumin sanoma sinänsä ei häviä. Se jatkaa muualla etenemistään. Ehkä liberaalit haluavat, että konservatiivit lähtevät. Conservere tarkoittaa säilyttämistä... Jos homoja pakotetaan vihkimään vastoin omaa vakaumusta eikä omantunnon syistä saa siitä kieltäytyä, se on katastrofi kirkolle.
- Aina on ollut erimielisyyden aiheita, jotka tietyssä historiallisessa tilanteessa tuntuvat niin "painavilta" että ei ole muuta mahdollisuutta kuin jakautua. Tästä on mielestäni kysymys nytkin.
- Konservatiivit saattavat irtautua, se on todennäköisintä.
- Vaikka näkemyksiä on monenlaisia ja varsinkin julkisuudessa erotteluja ja kärjistyksiä tehdään, uskon, että asiaa voidaan ajan kanssa käsitellä yhdessä. Erilaiset näkemykset ovat lähtökohta keskustelulle.

- Sellainen vaara on toki olemassa, jos herätysliikkeet päättävät erkaantua kirkon yhteydestä ja niiden jäsenet eroavat kirkosta suurin joukoin.
- Tähän kysymykseen on mahdotonta vastata kyllä tai ei. Vastaan kuitenkin ei.
  Ylipäätään meitä ei uhkaa mikään. Ei tämä avioliittoasia ole mikään pelastuskysymys. Jotkut ehkä pitävä sitä semmoisena. Jos kirkkoa jokin uhkaa, niin jäykistyminen ja eri tavoin ajattelevien poteroituminen. Pitää elää yhdessä, katsoa silmiin ja toivottaa kaikille hyvää huomenta joka ikisenä Jumalan päivänä. Siinä se armo ja rakkaus elää.

  Institutionaalinen kirkko on kylläkin kriisissä. Jäsenet häippäsevät ja tilit ja lompsat tyhjenevät. Kirkolla ei ole yhtenäistä ääntä. Minä liikun papin työssäni pääasiassa kirkon ja seurakuntatalon seinien ulkopuolella. Eivät monet ihmiset ajattele eivätkä usko niin kuin kirkko opettaa. He eivät tunne kristillisten symbolien merkityksiä, pyhäpäiviä eivät edes keskeisiä oppirakennelmia. Lienevätkö ihmiset niitä koskaan tunteneet? Kansalla on omat uskonsa, uskomuksensa ja käsityksensä. Mutta ihmisten kanssa pitää käydä dialogia, jutella, heitä pitää kuunnella ja mennä heidän keskelleen. Siinä pappina oppii valtavasti.

  Tämä kaikki kirkon kehitys on ollut ennakoitavissa 20 - 30 vuotta. Sitä vain ei ole tahdottu ottaa todesta. Tietenkin minua harmittaa vietävästi kirkon sisäinen vääntely, kääntely ja riitely. Ja uusateistit nauravat partaansa. Sen huomaa mm. nettipalstoilla.
- On mahdollista, että luterilaisesta kirkosta vanhoillisimmat tulevat eroamaan. Helsingissä SLEY: n Pyhän sydämen kappelin toiminta tulee laajenemaan.
- kirkossa on jo kauan ollut useita vahvoja ja omaleimaisia herätysliikkeitä eli kirkkomme omakuvaan kuuluu voimakkaastikin erilaiset näkemykset keskeisistäkin opinkohdista - on kuulunut jo usean sukupolven ajan

  kirkko joutuu tulemaan "kaapista" julkisuuteen ja se on hyvä
- Vaara tietenkin on, että perinteisen linjan kannattajat ajetaan vähitellen nurkkaan. Luulen kuitenkin, että ainakin vielä perinteisesti ajattelevia on enemmistö kirkon jäsenistä ja työntekijöistä. Kirkon ei tule mukailla kaikessa nykyistä suuntausta, jossa vähitellen kristillisiä arvoja heikennetään.
- Kaikkein todennäköisin jakaantumisen tapa saattaisi olla eri herätysliikkeiden lähteminen kirkosta omiksi erillisiksi yhteisöikseen tai vaihtoehtoisesti integroituminen esimerkiksi osaksi naispappeuden torjuvaa Lähetyshiippakuntaa. Vaaranmerkkejä on nähty esikoislestadiolaisten osalta, jotka ovat pohtineet sakramenttien ottamista haltuunsa ohi pappien -- käytännössä johtaen eroon luterilaisesta kirkosta. Mikäli vanhoillislestadiolaiset haluaisivat lähteä, heillä olisi jo valmiina rukoushuoneetkin ja toimiva infrastruktuuri. Seurauksena olisi kirkko, jossa jumalanpalvelukset olisivat vieläkin tyhjempiä.

  Herätysliikkeisiin sitoutumattomat tahot saattaisivat löytää tiensä hieman riippuen suhteestaan sakramentteihin ja liturgiaan joko Katoliseen tai ortodoksiseen kirkkoon tai helluntailaisiin ja vapaakirkollisiin piireihin.

  Tietysti on mahdollista, että joku vielä tekee ehdotuksen kirkon omaisuudenjaosta...
- Luther-säätiö on jo käytännössä oma kirkkokuntansa ja heidän tulisi itsensäkin se reilusti myöntää. Jako siis jo tapahtunut.
- en osaa sanoa
- Jos kirkon perinteinen avioliittokäsitys koetaan ihmisoikeuksia loukkaavaksi, niin silloin on vaarana, että sen opettaminen kielletään tai sitä pidetään moraalittomana. Se aiheuttaa vaikean tilanteen niille työntekijöille ja seurakuntalaisille, jotka ovat edelleen kirkon avioliittokäsityksen kannalla.
- Kirkko pysyy kirkkona, vaikka välillä ravistellaan. Pitkä kirkon historia osoittaa, että kolhuja välillä tulee, mutta kirkkolaiva pysyy pystyssä.
- Kirkon liberaalin siiven kannanotot ajavat jäseniä etsimään yhteyttä raamattu-uskollisemmista yhteisöistä. On siis ennemminkin kyse pirstoutuimisesta kuin jakautumisesta. Konsevatiivisen siiven kannanotot aiheuttavat myös kirkosta eroamisia, mutta näistä syistä eroavat todennäköisesti harvemmin hakeutuvat muihin uskonnollisiin yhteisöihin.

- Toivonmukaan kirkko on edelleenkin uskollinen Ramattulle ja omalle tunnustukselle.
- Mm. Luther-säätiö on juuri kirkon piiristä lähtenyt seurakuntalaisia sekä vanhauskoisia pappeja. Tämä on jo selkeä merkki jakaantumisesta niihin, joille kismrkon usko on pyhää, ei markinatavaraa.
- Varmasti laidoilta valuu väkeä pois - kuten ennenkin 1900- ja 2000-luvuilla. En pysty näkemään mahdollisena mitään sellaista halkeamista joka erottaisi kirkkomme keskeltä. Se mikä on yhteisen uskomme ydintä, ei jää niin epäselväksi.
- Täytyy ymmärtää, että on kyse kuitenkin marginaalisesta asiasta eikä vihkimiskäytäntöihin ole ainakaan lähitulevaisuudessa tulossa muutosta.
- Luterilaisen kirkon jakautuma näkyy jo. Ja jos jatketaan Etelä-Suomen liberaalien suuntauksien mukaan kirkkoa uhkaa maallistuminen. Kirkon konservatiivit, ovat niitä, jotka tässäkin ajassa pitäytyvät Raamatun sanaan. Raamatun sana on se työkalu, mitä me papit opetamme seurakuntalaisille. Ei siinä erotella ihmisiä, jotka kirkonpenkissä istuvat. Vaan kaikkia kohdellaan samalla tavalla. Nyky suuntaus todella hajottaa kirkkoa sisältäpäin.
- Mielipiteet polarisoituvat ja jakaantuvat, mutta se ei välttämättä johda kirkon repeämiseen. On opeteltava sietämään erimielisyyttä.
- Osa herätysliikkeistä perustaa yhdessä uuden kirkon mikäli elämä kirkossa käy niille vaikeaksi.
- Mielipiteet jakautuvat Raamatun Sanaa kohtaan
- Tuskin kahdeksi kristilliseksi liikkeeksi mutta jonkinasteista irtautumista voi odottaa a)yksittäisten ihmisten ratkaisuna ja b)herätysliikkeiden piirissä, esim. esikoislestadiolaisuus jne.
- Vaarahan aina on olemassa. Toisaalta Suomen luterilaisen erityispiirre on se, että sen sisällä sallitaan hyvin erilaisia ja monenlaisia äänenpainoja.
- Tilaa pitäisi olla kaikille
- -
- Tämä voisi olla jopa viisautta.
- erilaisia yhden asian liikkeitä ja keskinäisen kehumisen kerhoja yms. pienryhmiä on ja tulee olemaankin.
- Kristillisiä kirkkoja jakaa etiikan alaan kuuluvat - etenkin seksuaalisuutta koskevat - kysymykset. Jakautuminen on suorastaan perinne reformaation jälkeisissä kirkoissa.
- Mikäli Suomen ev.lut. kirkko päättää vihkiä samaa sukupuolta olevia avioliittoon, silloin lähtijöitä on paljon, myös pappeja.
- Kirkossa on ja on vuosikymmeniä ollut opillisia käsityksiä jakavia mielipiteitä. Aina tehtäessä päätöksiä, joku loukkaantuu ja on asiasta eri mieltä. Silti kirkko on kulkenut tähän päivään saakka. Opilliset erimielisyydet ovat synnyttäneet kirkon sisälle (ja ulkopuolellekin) erilaisia ryhmittymiä ja herätysliikkeitä. Niin käynee nykypäivänäkin. Mutta kirkkoon mahtuu (ja pitää mahtua) eri tavalla ajattelevia, koska kautta aikojen Raamatun tulkinta on ollut nimenomaan juuri Raamatun TULKINTAA eli ihmisten tulkintaa. Ja näissä syntyy eroavaisuuksia.
- Kirkon pitäisi olla turvallinen alusta keskustella asioista, joista on erilaisia mielipiteitä, eikä heti erota kirkosta. Sietokykyä pitäisi lisätä. Yheisestä uskosta on kuitenkin kyse. Jumalan hyvyydestä ja Jumalan armosta. On vaikea olla, jos on olemassa vain yksi totuus ja muut tuomitaan helvettiin.
- Kirkon sisälle pitää mahtua erilaisia vakaumuksia ja mielipiteitä. Kirkko ei ole samanmielisten yhteisö.
- Molemmilla äärilaidoilla tarvitaan nyt oman ylpeyden ja "minä olenb tässä oikeassa" asenteen nielaisemista. Muuten kirkk oon oikeassa vaarassa jakautua.
- Ajattelen, että kirkkoa vetävät eri suuntiin monet eri ajankohtaiset virtaukset, mutta toisaalta tällainen suuri kansankirkko on jollakin lailla menneisyyden tuote. Kirkkoon kuuluminen on mielestäni enemmän jumalanpalvelusyhteisöön ja rakkauden palveluun liittyvä asia kuin kirkollisveron keräämiseen liittyvä organisaatio. Muutokset kirkon organisoitumisessa ovat tulevaaisuudessa mielestäni jollakin laillta odotettavia.
- Kirkko on kestänyt koossa jo 2000 vuotta ja kestää kyllä tämän jälkeenkin. On turha lietsoa mitään hajoamismieltä kansan keskuuteen, varsinkin kun pienillä yhteisöillä ei ole kykyä ja mahdollisuuksia toimia esim. yhteiskunnallisena vaikuttajana samalla tavalla kuin iso luterilainen kirkko.
- Suomen ev.lut. kirkon pitää olla yhteisö, johon mahtuu erilaisia näkemyksiä ja ristiriitojakin.
- Kirkkoon sitoutuneet pitävät kirkon elämässä. Aktiivijäsenten tyytymättömyys johtaa kirkon toiminnan surkastumiseen.

- Toki väkeä lähtee jatkossakin kirkon piiristä ja osa heistä päätyy johonkin olemassa olevaan yhteisöön. Ja voi olla, että myös uusia yhteisöjä syntyy. Mutta nyt lausutuilla mielipiteillä ei ole sellaista vaikutusta, että koko kirkko pirstaloituu.
- Se on aina vaarassa jakautua. Meillä on ollut maailmanlaajuisesti harvinainen tilanne, jossa mm. herätysliikkeet on saatu pidettyä kansankirkon sisällä ilmeisistä oppiristiriidoista huolimatta. Oli kyseessä sitten naispappeus, neitseestäsyntyminen tai ylipäänsä se, kuka on riittävän "arvokas" toimimaan kirkon virassa, heikkoja liitoksia eri ryhmien ja yleiskirkollisten välillä koetellaan.
- Toivon ettei jakaudu, mutta on se mahdollista siinä tapauksessa jos kirkossa hyväksytään samaa sukupuolta olevien kirkollinen avioliittoon vihkiminen. Se on periaatteellisena kysymyksenä suuri. Käytännössä vihkimisiä ei uskoakseni paljoa kysyttäisi.
- Hajaannus on jo alkanut. Nyt konservatiivit lähtevät.
  Syynä luonnottoman suojelu, suvaitsemattomuus sietää konservatiiveja kohtaan jotka ovat jo Luther säätiön perustaneet.
- Kirkosta on tullut pelinappula.
- En aivan mahdottomasti pelkää näin käyvän. Mutta näinhän on jo tapahtunut pienessä mittakaavassa. Kaava voi kasvaa
- Oli kirkon kanta sitten kielteinen tai myönteinen (ei vihitä-vihitään), niin näen jonkinlaista uhkaa jakautumiselle. Tuskin siltä vältytään. Millainen käytännössä, en osaa sanoa.
  Mutta on kyllä ikävää, että tästä kysymyksestä voi tulla kirkkoa jakava!
  Kaikki sukupuolisuuntautuneisuudesta huolimatta pitää olla oikeus tulla ihmisten hyväksymäksi.

- Median rummutus homo- ja lesboliitoista on pahentanut kirkon julkisuuskuvaa sekä vääristänyt avioliittoa suurelle yleisölle. Samaan aikaan lapsilisiä on leikattu, kun tätä päätöstä on eduskunnassa väännetty....

  Median luoma sanahirviö: "Tasa-arvoinen avioliittolaki" Kuka haluaisi olla epätasa-arvoisen avioliiton kannattaja?

  Yhteiskunta on ottanut askeleen kristillisen avioliitto käsityksen ulkopuolelle. Tällä asialla ei ole Jumalan siunausta, vaikka ihmisinä haluaisimme vihkiäkin heitä. Jokainen on Jumalalle arvokas, mutta samalla myös syntinen. Kukaan ei ole parempi toistaan, mutta avioliiton Jumala määritellyt kuuluvaksi miehelle ja naiselle.

  En tiedä, mitkä ovat tulevaisuuden seuraukset tälle päätökselle ja sen vaikutukselle kirkkoon. Jää nähtäväksi. Huonolta näyttää.
- Mielestäni kirkkomme on ollut jakautunut jo pidempään erilaisiin painotuksiin. Osa jakautumisesta on hyväksytty, osaa ei hyväksytä. Toki keskustelun alla oleva kysymys lisää vauhtia tähän kehitykseen.
- Arvelen, että kirkon sisällä toimivissa herätysliikkeissä vaikuttavat jäsenet saattavat protestoida ja erota kirkosta mikäli tasa-arvoinen avioliittolaki hyväksytään.
- Anglikaaninen kirkkokunta on käytännössä jakautunut tämän kysymyksen äärellä. En kuitenkaan usko näin tapahtuvan Suomessa, vaikka yksittäisiä ryhmittymiä saattaakin irtautua.
- Valitettavasti toisten näkökulmaa tässä asiassa on vaikea ottaa huomioon, kunnioittaa ja arvostaa. Ollaan vain oikeassa ja syytetään toisia väärässä olemisesta.

  Vähän tulee sellainen olo, että se on tämänkin kyselyn taustalla? Korostaa, kuinka erimielistä papisto on ja päästä revittelemään sillä?
- Ne, joiden mielestä kirkko alkaa olla liian liberaali, hyväksyvä ja avara, lähtevät. Eri asia on ovatko he niin yhtenäinen joukko, että perustavat "oman kirkon" vai syntyykö aluksi monia pieniä yhteisöjä, mitä jo nyt tapahtuukin.
- Liberaalit ja perinteisesti ajattelevat -jako on jo nyt todellisuutta. Sen näkee selvästi papin työssä. Eri leireihin on siis jakauduttu.
- Esikoislestadiolaiset ym jättävät kirkon.

- Ainahan on jakaannuttu. Aina on olemassa vaara jakaantua. En näe miksi nyt olisi historiaa suurempi vaara.
- Viisaasti johdettuna ei hajoa, hajoaminen ei välttämättä auta näiden kysymysten kohtaamisessa.

7. Millaisena näette herätysliikkeiden merkityksen Suomen luterilaiselle kirkolle? Voitte valita seuraavista väittämistä kaikki ne, jotka mielestänne pitävät paikkansa.

Vastaajien määrä: 364

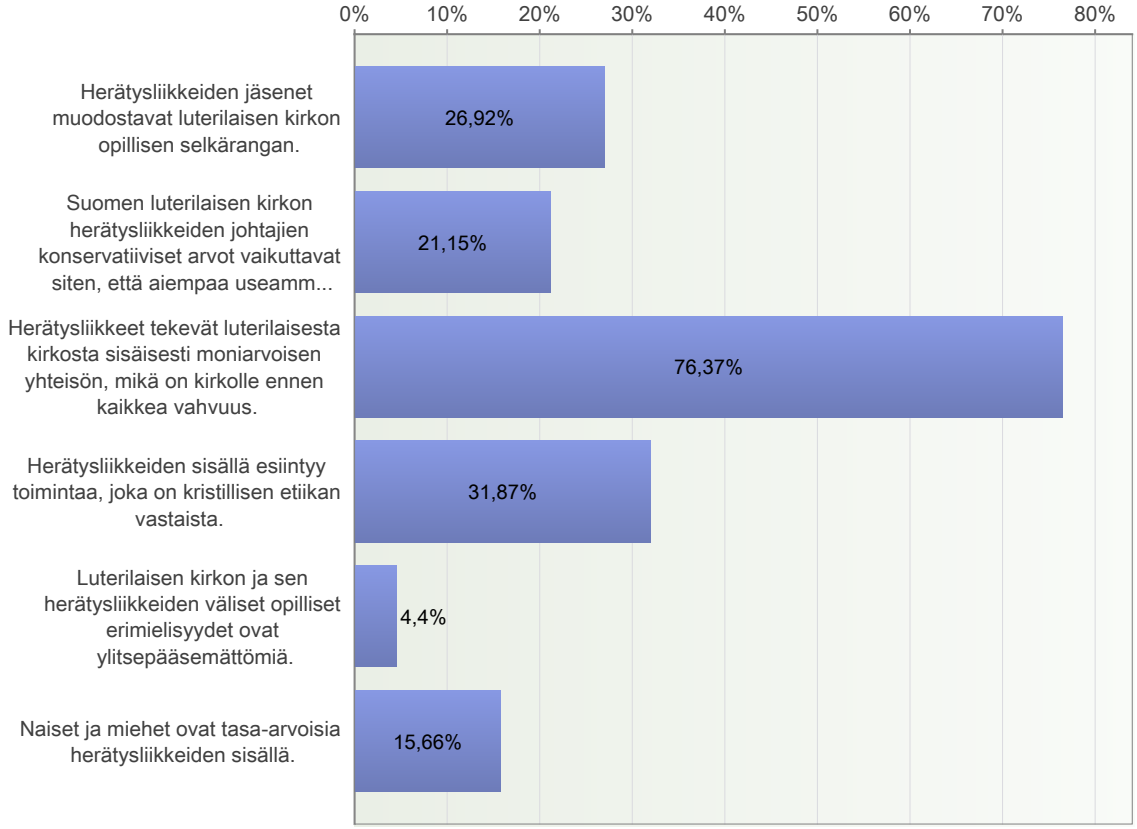

8. Ottakaa kantaa seuraavaan väittämään.

Vastaajien määrä: 367

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä	Keskiarvo
Kirkon pitäisi palata lähemmäs hengellisiä juuriaan. Siten se säilyttäisi jäsenmääränsä paremmin kuin seuraamalla ajan muotivirtauksia.	36,78%	38,42%	16,89%	7,9%	367	1,96

9. Voitte halutessanne perustella/kommentoida vastaustanne kysymykseen numero 23.

Vastaajien määrä: 132

- Meidän olisi syytä palata lähemmäs hengellisiä juuriamme siitäkin huolimatta, mikä vaikutus sillä on kirkosta eroamiseen.
- -kirkko on henhellisillä juurillaan
- Ei välttämättä säilyttäisi.
- Mitkä ovat kirkon hengelliset juuret? Varhainen kirkko oli hyvinkin tasa-arvoinen ja monipuolinen. Lisäksi se kutsui muiden hylkäämät luokseen. Tähän pitäisi palata jos johonkin.
- En pidä uutta avioliittolakia muotivirtauksena. Sen sijaan pidän muotivirtauksena sitä, että omaa suosiota mitataan jäsenistön eroamisella tai liittymisellä. Samoin pidän karmivana muotivirtauksena kirkkoon hiipinyttä kapitalistista ajattelua, jossa kaikki mitataan rahassa ja kirkko jossa pahimmillaan ollaan ajautumassa yhdeksi palveluja ja rahaa tarjoavaksi byrooksi muiden joukkoon.
- Totta kai kirkon hengelliset juuret ovat tärkeät, jos ne on jossain unohdettu. En ole kokenut tätä kirkon toiminnassa.
- Ei ole merkitystä onko juuret vai ei, riippuu minkälaisesta opista puhutaan. Kaikki me tulkitsemme.
- Uskon että siinä, että kirkko seuraa aikaa, on myös kyse syvemmästä kuin vain "muotivirtausten" seuraamisesta. Kirkko pyrkii aidosti elämään ajassa traditiostaan kiinni pitäen, näin uskon. Odotukset vain ovat monenlaisia ja eri äänisiä.
- Uskon tulkinnan on tultava eläväksi aina uudelleen kulloisessakin ajassa. Kirkko ja seurakunta on ajassa elävä, ei museo.
- Usko omaan asiaan ja luota siihen.
- Kirkon tulee elää ajassa ja ymmärtää oma aikansa. Se ei kuitenkaan tarkoita mediaspektaakkeleita. Kirkon ei tule mielistellä. Samanaikaisesti on kuitenkin huomattava, että mielipiteen muuttaminen tai ajassa olevien ilmiöiden kannattaminen ei välttämättä ole mielistelyä. Hengellisiä juuria on syytä etsiä, mutta se ei tarkoita simppeliä fundamentalismia. Juurille voi päästä myös täysin uudenlaisella työtavalla.
- Tällainen vastakkainasettelu ei mielestäni vastaa todellisuutta.
- Kirkon vahvuus on siinä että se on aina pystynyt muuttumaan eikä siinä, että se on aina pysynyt samana.
- Siinä olisi kirkolla tarjottavana jotain ajatonta, arvokasta ja hyvää - eikä maksa mitään!
- Ei jäsenmäärä ole itseisarvo! Kirkko on mielestäni koko ajan hengellisillä juurillaan: Synnit on sovitettu - hyvät teot eivät ole Jumalan miellyttämistä vaan lähimmäisistä välittämistä, rakkauden tekoja.
- Tämä kysymys on monitulkintainen riippuen siitä mitä ymmärretään hengellisillä juurilla.
- Selkeä identiteetti kristillisenä yhteisönä pitää ikään kuin löytää yhä uudelleen ja uudelleen. Mutta se tapahtuu myös siten, että löydetään uusia, tämän ajan tapoja ilmentää uskoa ja rakkautta. Ei muodin, mutta ihmisen vuoksi.
- En voi vastata, koska kysymys on niin selkeästi johdatteleva.
- Kyllä luterilainen kirkko on ollut liikaa maailmaa syleilevä.
- Seksuaalieettinen keskustelu ei ole kirkon ydinsanomaa. Jospa keskittyisimme Kristukseen, pelastussanomaan, armoon koko laajuudessaan!
- Kommentti kysymykseen 24. Lyhyellä tähtäimellä maallistumisen seuraaminen säilyttää jäsenistöä, mutta pitkällä tähtäimellä se syö koko oksan ja kirkko romahtaa.
  Syvempi hengellisyys rakkaudella ja taiten tehden pysäyttää maallistumiskehityksen ja tuo pitkässä juoksussa tuplatuloksen.
  Vrt. Pohjois-Amerikka, jossa liberaalit kirkkokunnat kutistuvat ja konservatiiviset kasvavat.
- Kirkon on pysyttävä kirkkona ja sen täytyy selkästi pitäytyä sanomaansa. Muuten se menettää olemassaolonsa oikeutuksen.
- Lopulta kaikkessa on kyse uskottavuudesta. Kirkon tulee olla "orjallisesti" uskollinen perustehtävälleen.
- Kirkko ei voi missään tilanteessa unohtaa hengellistä sanomaansa. Sen sijaan toimintatapojen, viestintävälineiden ja kirkon käyttämän kielen täytyy jatkuvasti uudistua.
- Kyllä kirkko saa olla kirkko ja nojata jumalanpalvelusperinteeseen metodisesti kuitenkin hereillä ollen ja Raamatun sanaan.

- Kirkko on me ihmiset, kirkon jäsenet. Seurakunta on perhe, jossa ylistetään yhdessä Kristusta, pidetään esillä Jumalan sanaa ja toimitetaan pyhät sakramentit oikein. Tähän mennessä olen kokenut olevani oikeassa paikassa tämän määritelmän mukaan. Eduskunnan päätös avioliittolaista tulee muuttamaan avioliittoon vihkimisen toimitusta kirkossakin. Tulevaisuus herättää minussa huolta. Eniten huolta koen siinä, että kirkon asema yhteiskunnassa heikkenee edelleen. Vaikutus kaikkeen ympärillä- välinpitämättömyyden ja alas tallomisen eetos vyöryy yli. Kirkon yhtenä tärkeänä tehtävänä on muistuttaa kuitenkin ihmisiä kääntymään, tekemään parannusta ja huolehtimaan lähimmäisistä. Kuka pitää huolta tästä jos kirkon ääni vaientuu entisestään?
- Takaisin alkukirkkoon.
- Jos kirkko olisi uskollinen hengellsille juurilleen, se olisi elävämpi, syvempi, mutta en tiedä säilyttäisikö se jäsenmääränsä paremmin. Jäsenmäärän säilyttäminen ei pitäsi ehkä olla sen ykköprioriteetti, koska sillä tavalla se vain seuraa ajan muotivirtauksia.
- Näin on ainakin pitkällä tähtäimellä. Jos kristinuskon ydin ei kiinnosta ihmisiä, ei seurakunnilla ole tulevaisuutta. Muotivirtausten seuraaminen voi lyhyellä tähtäimellä ehkä hidastaa jäsenten eroamista, mutta on vaikea nähdä, miten tällaisella myötäilyllä voitaisiin rakentaa kestävää sitoutumista seurakunnan jäsenyyteen.
- Numeroon 24: Jäsenmäärä vähenee joka tapauksessa, mutta on parempi että kirkosta lähetevät ajan henkeä seuraavat kuin ne jotka pitäytyvät isien uskossa. Näin kirkko säilyttää omaleimaisuutensa ja se varmasti jopa vahvistuu kun kirkosta aikanaan väistämättä tulee vähemmistökirkko.
- Kristillisessä uskossa keskeisintä on Kristus, joten häneen meidän tulisi keskittyä.
- Näistä "hengellisistä juurista" voi riidellä loputtomiin. Ihmisten kohtaaminen heidän omassa elämässään on mielestäni keskeistä ja sitä tässä koko ajan tehdään.
- Kirkko elää ajassa. Se on alusta asti seurannut aikaansa. Pysähtynyt kirkko on kuollut kirkko. Jumala on elävä Jumala, joka luo koko ajan uutta. Kirkon tehtävä on puhua Jumalasta, mikä juuri on hengellisyyttä. Tietyt tavat eivät sitä ole, siksi tavat voivat muuttua.
- Suurin kysymys ei ole jäsenmäärän säilyttäminen, mutta uskonyhteisö sen pitäisi olla, uskosta kiinnostuneita varten
- Yhtenäiskulttuurin jälkeisessä maailmassa vanha mittakaava ei silti ole mahdollinen. Juurille pitäisi palata, ei jäsenmäärän, vaan totuuden vuoksi.
- Näinhän se aina on ja ecclesia semper reformanda est. Asia on helpommin sanottu kuin tehty.
- Lähemmäs Jeesusta ja Jumalan Sanaa, se on ainut tie.
- Kirkko on aina yrittänytkin pysyä lähellä juuriaan. Jäsenmäärän supistuminen on melko kaaosmainen ilmiö, jonka syitä emme yleensä kovin hyvin tiedä.
- Tämä on asenteellinen kysymys.
  En usko, että "palaamalla" johonkin, jota kutsutaan juuriksi olisi mitään vaikutusta jäsenmäärään. Ne eivät mielestäni korreloi keskenään.
- Ihmisoikeudet eivät ole koskaan olleet muotivirtaus. Ne kuuluvat kristinuskoon.
- Kirkon pitää aina tavoitella yhteyttä hengellisiin juuriin ja tutkia, mikä on kussakin ajassa sanoma ja sen sanoitus.
- En tiedä säilyttäisikö se paremmin jäsenmääränsä, mutta kirkko ei enää ole Kristuksen kirkko jos sen funktiona on olla ohjelmatoimisto.
- Lähtökohtaisesti olen samaa mieltä, mutta tällöin on mietittävä tarkkaan, mitkä ovat kirkon hengellisiä juuria ja mitkä aikaan sidottuja ja näin ollen muutettavissa olevia asioita.
- Pitäisi palata juurille senkin uhalla että väkimäärä pienenee. Jäsenmäärän säilyttäminen ei ole itseisarvo vaan perustehtävästä kiinni pitäminen.
- "Hengelliset juuret" ovat tosin hyvin monitulkintainen asia. Ehdottomasti pitäisi olla keskeisemmin hengellinen yhteisö, rohkeammin uskonnollinen taho. Tuon hengellisyyden sisällöstä onkin sitten montaa erilaista mielipidettä.
- Ja mitkäs ne hengelliset juuret on? Jokainen liike esimerkiksi määrittelee ne oman toimintansa pohjalta.
- En koe, että kirkko on menettänyt juuriaan tai että se on seurannut "muotivirtauksia". Evankeliumin ydin on edelleen se tärkein.

- Mitä ovat ajan muoti-ilmiöt? Tavalliset papit tekevät edelleen perustyötä paikoillaan ja ammentavat sanottavansa ja lähimmäisen palvelemisen kirkon perussanomasta. En aina tunnista kirkkoani median väitteistä. Jos muoti-ilmiöillä tarkoitetaan suhtautumista mm. homoseksuaalisuuteen niin ymmärrän asian kyllä toisin. Pikemminkin on palattu rakkauteen syrjimisen sijaan.
- Kysymys no 24: Kirkko uudistuu uskottavasti ja jäsenmääräänsä parhaiten hoitaen sisältä päin eli hengellisistä juuristaan käsin. Myös ajan muotivirtaukset voidaan ottaa kirkossa huomioon kirkon sanomasta käsin.
- Kirkon ei tulisi seurata maailman menoa, vaan pitää kiinni siitä mikä on kristinuskossa tärkeintä. Jos kirkko seuraa maailman virtaa, pian se itse hukkuu siihen. Vain elävät kalat uivat vastavirtaan.
- On palattava lähemmäs alkukirkon yhdessä jakamisen, lähimmäisen rakkauden ja toisten palvelemisen arvoihin, ei hengelliseen ahdasmielisyyteen. Meidän on kuitenkin sanoitettava uskon perussanomaa myös niin, että se on ymmärrettävä ja puhutteleva nykyajan ihmiselle.
- - Ketään ei puhuttele mitäänsanomaton kirkko, eikä sillä ole voimaa. Ihmiset arvostavat sitä, että kuulevat totuuden, vaikka se ei heitä aina miellytä. Kirkon on ehdottomasta seisottava sanomansa takana, muuten kirkolla ei ole tulevaisuutta.
- Jäsenmäärän säilyttäminen ei ole kirkon keskeisin tehtävä.
  Hengellisissä juurissa tulee pysyä, mutta on tärkeää elää myös ajassa eli tulkita sitä, mitä kristillinen sanoma merkitsee tässä ajassa, kulloisessakin tilanteessa ja miten sitä voi välittää niille ihmisille, joiden kanssa työskennellään.
- Jäsenmäärä hinnalla millä hyvänsä ei voi olla itsetarkoitus. Jos kirkko unohtaa miksi se on olemassa, mitä merkitystä on suurella jäsenmäärällä. No toki se hoitaa hautausmaat ym. että sikäli ehkä, mutta kirkko ei ole olemassa ensisijaisesti sitä varten.
- Eiköhän tässä olla aika lailla hengellisillä juurilla koko ajan...
- Kirkko on hengellinen yhteisö. Sillä ei ole muuta olemassaolon oikeutusta. Jos kirkko menettää hengelliset juurensa ja identiteettinsä, sen voi lopettaa.
- Kysymys 23 on asenteellinen ja sotkee epämääräisellä vastakkainasettelulla puurot ja vellit sekaisin - ikään kuin historiassa olisi ollut jokin mystinen katkos. Siksi jätin vastaamatta kysymykseen 23.
  Kirkko on ajassa yhtä todellinen kuin juurensa - Sana elää - jos muuta väitetään, niin silloin kivisydämet huutavat.
- Jäsenmäärän ei pitäisi olla prioriteetti nro 1. Sen perusteella ei pitäisi tehdä mitään valintoja.
- -
- Mitä ovat hengelliset juuret? Eihn kirkon usko kolmiyhteiseen Jumalaan ole minnekään kadonneet.
- Ei tarvitse palata. Kirkko on edelleen hengellisillä juurillaan. Aika on muuttunut siten, että kirkon on vaikeampi saada ääntään kuuluviin. Tämän ajan lainalaisuudet kirkon on opittava.
- Mielestäni kirkon tulisi keskittyä perustehtäväänsä eli armollisen Jumalan rakkaudesta viestittämiseen. En kuitenkaan usko, että se tulee säilyttämään jäsenmääräänsä millään, sillä kirkko ei voi miellyttää kaikkia ihmisiä esim. sukupuolineutraalista avioliitosta keskusteltaessa, ja jos ihmiselle uskolla Jumalaan ei ole mitään merkitystä omassa elämässään, niin jossain vaiheessa hän eroaa syystä tai toisesta.
- Kirkko on kirkko ja on lähellä hengellisiä juuriaan.
- Kirkko on lähellä juyriaan. Ei ole kysymys kosiskelusta, jos mietitään, millaisin sanoin evankeliumia julistetaan tänä päivänä.
- Kysyjä on varmaan sekaisin tai päissään, tarkoittanee 24. Typerä kysymyksenasettelu. Oletteko lakanneet lyömästä puolisoanne? - luokkaa.
- En ole aivan varma, onko järkevää taistella jäsenistä, vaan tulisiko entistä kirkkaammin julistaa sitä, mihin uskomme. Jos kerromme ihmisille riittävän selvästi asiastamme, heidän ratkaisunsa kuulua tai olla kuulumatta on tietoisemmin tehty, ja ehkä he, jotka haluavat kuulua, haluavat myös liittyä samaan rintamaan taistelemaan esimerkiksi inhimillistä kärsimystä vastaan. Sitoutuminen voi olla suurempaa, jos kirkkoon kuulumisprosentti hieman laskee.
- liian monitulkintainen kysymys. kirkon hengelliset juuret kulkevat syvällä ja ruokkivat monenlaista toimintaa.
- Kirkon pitäisi muistaa aina juurensa ja elää Raamatun sanasta, mutta samalla elää aina myös ajassa ja etsiä uusia keinoja miten evankeliumi voisi "tulla lihaksi". Apostoli Paavalin sanoin: "Koetelkaa kaikki ja pitäkää se mikä hyvää on!" (1. Tess. 5: 21)

- Kirkko on hengellisillä juurillaan kun se tekee ajassa ominta työtään. Ajat ja painopisteet muuttuvat. Perussanoma Jumalasta, armosta, elämän mielestä ja joka päivästä uutena alkuna säilyvät.
- Luterilaisella kirkolla on aika epäkiitollinen asema. Välillä tuntuu siltä, että kannanotot suuntaan tai toiseen aiheuttavat eropiikkejä. Ihmiset protestoivat kirkosta eroamalla, koska sillä tavalla voi osoittaa helposti tyytymättömyyttään.

Kansankirkko-ajattelu on ehkä johtanut siihen, että kirkko nähdään ennen kaikkea erilaisten palveluiden tuottajana eikä niinkään hengellisenä yhteisönä. Kirkon linja ei ole monissa asioissa kovin selkeä, sillä arvojen ja ajatusten välillä on niin suuria eroja sekä työntekijöiden keskuudessa että myös jäsenten parissa.

Kirkon pitäisi olla ennen kaikkea taho, joka pyrkii muuttamaan maailmaa, eikä muuttumaan maailman mukana. Meidän pitää hyväksyä se, että kansankirkon aika on peruuttamattomasti ohi. Ei ole välttämättä enää sellaisia arvoja ja ajatuksia, jotka yhdistävät suuren osan suomalaisista.

Meillä on kuitenkin kirkkona puolellamme eräs valttikortti. Se on puhe Jumalasta sekä Jumalan ja ihmisen välisestä suhteesta. Kirkon tulisi olla jatkossa selkeämmin palveluntuottajan sijaan hengellinen yhteisö, jossa eletään uskoa todeksi.

- Kirkon on aina oltava uskollinen perustehtävälleen. Kuitenkin sen tehtävä on soveltaa se tähän aikaan.
- Kirkon ykköspriorititeetti tulisi olla kirkon Herraa kohtaan, ei pelkästään seurakuntalaisten vaihtuvia toiveita kohtaan.
- Eroosiota ei voi pysäyttää, kun se on alkanut, joten osa kirkon jäsenistä eroaa joka tapauksessa, tekee kirkko mitä tahansa tai on tekemättä.
- Vaikka kirkko palaisi lähemmäksi hengellisiä juuriaan, se ei silti säilytä jäsenmääräänsä.
- Kirkon tulee miettiä enemmän Jumalan tahtoa kuin ihmisten tahtoa riippumatta siitä, miten jäsenmäärä kehittyy.
- Olen samaa mieltä siitä, että kirkon pitäisi palata lähemmäs hengellisiä juuriaan. Sen vaikutuksesta jäsenmäärään en osaa sanoa, mutta näin pitäisi tehdä vaikutuksista riippumatta.
- Kirkko ja ruohonjuurityö seurakunnissa on kaiken aikaa hengellisillä juurillaan, keskeiset uskon asiat eivät ole muuttuneet. Tämän voi todeta vaikkapa uskontunnustuksesta, joka jokainen pyhäpäivä lausutaan yhdessä jumalanpalveluksissa. Siinä tunnustetaan eli kerrotaan yhdessä mihin uskotaan.
  Seurakunnissa työn eri muodot voivat ja niiden pitääkin olla samassa ajassa, jossa seurakuntalaiset elävät. Usko tai uskon kohde (Kristus) ei muutu, mutta toimintatavat ilmaista tämä asia voi olla monipuolinen.
- Kirkon pitää olla yhteisöllinen. Sen tulee olla voima nykyajan individulismia ja materialismin ylivaltaa vastaan.
- Ei välttämättä säilyttäisi jäsenmääräänsä, mutta ainakin se olisi mahdollista; muotivirtauksia seuraamalla jäsenmäärän säilyttäminen sen sijaan ei ole edes mahdollista.
- Kirkon pitää pysyä kristillisissä perusarvoissa. Jotta ihmisillä on siiheeen luottamus.
- Siis nimenomaan näin kirkon pitäisi tehdä, mutta osittainen saman mielisyys johtuu siitä, että hieman pessimistisesti ajattelen, että mitä tahansa tehdään kirkon linjan suhteen, kirkkoon kuuluvien määrä vähenee.
- On tietenkin aina etsittävä omia hengellisiä juuria, mutta se ei sulje pois nykyajassa elämistä. Kirkon tehtävä on sanoittaa ja tulkita sitä, mitä hengellinen perintö on juuri tässä ajassa. Samalla on pidettävä silmät auki sille, mitä on liikkeellä juuri tässä ajassa. Se voidaan tehdä yhdessä ihmisten kanssa.
- Kirkon tulee aina muistaa perustehtävänsä.
- Tärkeintä ei ole jäsenmäärä vaan huoli ihmisestä, että hän saisi kuulla evankeliumia!
- Mitähän ne hengelliset juuret oikein ovat? Eihän siitä ole hääppöistä yksimielisyyttä.
  Kysymys on onnettomasti asetettu. Kirkon ei ehkä kannata seurata aina muotivirtauksia, mutta virtauksia sen kyllä pitää seurata.
- en ymmärtänyt ylläolevaa väittämää, siis kysymystä 24

hengelliset juuret on hyvä slogan joka ei merkitse mitään, se on klishee joka heitetään peliin sekoittamaan pakkaa

jo Paavalin aikana seurakuntalaiset elivät ajassa ja toivat kokoontumisiin häivähdyksiä maailmasta, niistä sitten

keskusteltiin, osa torjuttiin, osa pidettiin - ei kirkko voi eristäytyä

- 24: kirkko toimii aina omassa ajassa oman aikansa ehdoilla.
- On aivan selvää, että ne, joille kirkko ja usko eivät mitään merkitse, tulevat kirkon jättämään ennemmin tai myöhemmin. Siihen ei vaikuta kirkon julistuksen taso muuten kuin ajankohdan osalta -- sopiva lausunto antaa "hyväksytyn syyn" erota kirkosta ("Päivi Räsänen sanoi näin, siks mä erosin") vaikka oikeasti syy olisi merkityksettömyys. Tätä virtaa ulos on mahdoton padota.

On kuitenkin erittäin huolestuttavaa kirkon kannalta, jos ne, jotka sitoutuvat kirkon uskoon lähtevät. Silloin nimittäin juuri ne, jotka pitävät vapaaehtoisella panoksellaan tätä uskonyhteisöä ylhäällä poistuvat. Kun seurakuntien talous tulevaisuudessa kutistuu entisestään, seurakuntalaisia itseään tarvitaan hoitamaan monia tehtäviä seurakunnassa. Voi vain pohtia, kuinka moni maallistunut luterilainen valmis siihen.... seurauksena on täydellinen romahdus.

- Yhtenäiskulttuurin aika on ohi, joten kumpikaan suunta ei sinänsä laske tai nosta jäsenmäärää. Luetaan reilusti luterilaisin silmälasein Raamattua. Siinä kirkon linja, jolta pohjalta odotan vastauksia ja perusteluja päivän kysymyksiin.
- Kyse ei ole palaamisesta, vaan esilläpidosta.
- Yleinen seurakuntalaisten kommentti on:"Puhukaa selkeästi omaa asiaa".
- Kirkon hengelliset juuret ovat kirkolle luovuttamaton asia. Jäsenmäärä ei ole itsetarkoitus. Hengellisille juurille palaaminen voi jopa vähentää jäsenmäärää, mutta samalla se tervehdyttäisi kirkkoa.
- Jos kirkko ei ole uskollinen juurilleen, sillä ei ole myöskään mitään erityistä tarjota.
- Jos ja vain kirkkona pysyen kirkolla on sanoma, mitä varten Se on olemassa. Jos se luopuu sanomastaan, se lakkaa olemasta kirkko.
- Kysymyksessä on asetettu väärin asioita vastakkain. Hengellisten juurien etsiminen ei ole ristiriidassa ajassa elämisen kanssa. Muotivirtauksiin viittaaminen on pejoratiivista.
- Tämä ei ole ristiriidassa sen kanssa, että elämä on kokonaisuus - päinvastoin - juurien löytäminen antaa väljyyttä hengittää vapaasti ja iloita elämästä - kaikenlaisesta ja kaikista luomisen lahjoista
- Mitähän muotivirtauksia tässä tarkoitetaan? Kysymys on niin huonosti muotoiltu, että siihen ei voi vastata.

Kyllä kirkko on nytkin armon kirkko!

- Kirkossa on nyt vääristynyt se, että jokainen istuu tietokoneella suuren ajan työpäivästään. Kun pitäisi olla seurakuntalaisia tapaamassa ja palvelemassa. Kyllä taloudesta vastaavat ihmiset ovat käyneet eri koulutuksen, kuin papit.
  Ja kirkoissa on nyt tiedottajatkin olemassa. Jokaiseen yksikköön ihminen, joka hoitaa laskut ja tiedotuksen. Mitä se nytkään kirkkoa auttaa jos M2 matkaohjelma vaihdetaan Kipan kautta toimivaksi, haastavammaksi tehtäväksi työntekijöille, kun entinenkin on ihan ok. Aikaa vain menee taas uuden opetteluun...
- Jäsenmäärä tulee tippumaan reilusti tehtiin mitä vain. Kyse on lähinnä siitä, ketkä kirkkoon lopulta jäävät.
- Tehtävämme ei ole juosta virvatulten perässä, vaan julistaa Jeesusta Kristusta ja kaikkia herkkuja, mitä Häneen liittyy.
- Arvelen, että ihmiset sydämessään kaipaavat elävää Jumalan sanaa.
- Jokaisessa jumalanpalveluksessa kirkko on oman asiansa ytimessä, samoin monessa muussa tapahtumassa, esim kirkollisissa toimituksissa. Siis kirkko on juurillaan kun sanaa saarnataan ja sakramentteja jaetaan. Näin tehdään jatkuvasti. Toimintatapojen pitääkin uudistua.
- -
- Kirkon ehdottomasti pitäisi palata, mutta se tuskin auttaisi säilyttämään jäsenmäärä. Mielestäni jäsenmäärä ei kuitenkaan ole olennaista kirkossa. Kirkko on väistämättä menettämässä jäsenmääräänsä. Uusateismi ja muut uskonnot kasvavat Suomessa halusimmepa sitä tai emme. Kirkolla pitää olla moniarvoisessa ja -uskontoisessa yhteiskunnassa selkeä sanoma ja arvot, jos se haluaa edes jollakin tavoin säilyttää asemaansa. Nykyisen kaltainen joka suuntaan kumartelu ja pyllistely tekee siitä lähinnä naurettavan.
- Säilyttäisikö kirkko jäsenmääränsä, siihen en usko, mutta hajuton ja mauton kirkko menettää vielä enemmän jäseniään. Jos sitä ei näy eikä kuulu (suolana maailmassa), niin onko sitä edes olemassa.

- Perussanoma pitettävä kirkkaana. On huolehdittava myös niistä, jotka muut jättävät yksin.
- Kirkon on pysyttävä perustehtävässään mutta tavoitettava ihmisiä monilla eri keinoilla. Osan toiminnasta on pysyttävä syvän hengellisenä, mutta on oltava myös matalankynnyksen toimintaa.
- Kristillinen usko on aina ollut osa elämää ja ajan ilmiöitä. Ne ovat vaikuttaneet myös "klassiseen oppiin" ja Raamatun syntyyn. Siksi olisi väärin jäädä vanhoihin elämäntilanteisiin kiinni ja vaatia nykyisiä taipumaan samaan muottiin.
- Kirkon osuus pienenee vääjäämättä yhteiskunnassa. Minusta ei pidä katsoa kovinkaan paljon kirkkoon kuulumisprosentteihin, vaan etsiä kirkon olemusta jumalanpalveluksesta ja rakkauden palvelulusta.
- Mikään muu yhteiskunnallinen taho ei julista evankeliumia.
  Kirkolla on siihen velvollisuus ja oikeus.
- En ymmärrä väittämää. Kirkko on aina elänyt ajassa ja ihmisten keskellä. Paluu alkukirkon aikaan tarkoittaisi paluuta hyvin erilaiseen yhteiskunnalliseen rakenteeseen ja tilanteeseen. Kirkon hengellisyys ja uskon ydinkohdat ovat luovuttamattomia, mutta se ei tarkoita tästä ajasta irrallaan olemista.
- Sirkustemppuja ei tarvita, mutta työntekijöiden pitää kuunnella tarkkaan seurakuntalaisten ajatuksia, toiveita ja kritiikkiä. On tunnettava elämäntilanne ja oltava siinä jotenkin mukana. Ylhäältä päin esitettävä totuus ei ole nykyaikaa.
- On täysin epäselvää, mitä hengellisillä juurilla tässä tarkoitetaan! Jos haetaan konservatiivista uskon- ja raamatuntulkintaa, olen eri mieltä, jos taas haluttaisiin ylipäätään nostaa kirkon hengellistä profiilia, voisin olla osittain samaa mieltä.
- Luterilainen kirkko on Sanan kirkko. Jumalan Sanaa tulkitaan perinteisiin ja suuriin kirkkokuntiin hyvin poikkeavasti. Heiluriliike kaikesta vapaaseen elämäntapaan on jo melko etäällä. Voiko kehitys, joskus kulkea taaksepäin.
- Siis kysymykseen 24? Millä tavoin kirkko seuraa muotivirtauksia?
- Raamatuntuntemus on ohentumassa. Siksi mennä ajan hengen mukaan.
- uudet toimintatavat tervetulleita
- Asia on ollut kautta aikain juuri näin.
- Kun kirkko uudistuu sille tehtävälle, joka nousee evankeliumista, sillä on merkitystä ja annettavaa. Evankeliumi on ikuinen uutuus.
- Kirkon tehtävä on elää uskollisesti omassa ajassaan se vaatii
  uskallusta lähteä hakemaan kohtaamispaikkoja missä ovat.
  ESIM SOMEn Pilvi seurakunnat??
- Kirkon pitäisi ehkä palata lähemmäs hengellisiä juuriaan, mutta se ei ole sama asia kuin jäsenmäärän säilyttäminen seuraamalla ajan muotivirtauksia. Esimerkiksi pohdinta siitä, että samaa sukupuolta olevia voisi vihkiä kirkossa, ei liity muotivirtaukseen.
- siis 24:
- Kirkon perustehtävä on olla uskollinen lähettäjälleen.
- Kirkon jäsenyys on pitkälti vanhemmista lähtevä perinnekysymys ja yhteiskunnan arvokysymys. Vaikka kirkko tekisi mitä, ei se auta siihen, jos ihminen on päättänyt erota kirkosta. Monien eroavien mielestä kirkko tekee erittäin hyvää työtä. Ihminen, joka ei kuulu kristittyjen yhteyteen tai kristilliseen kirkkoon ei ole kristitty, vaikka niin kuvittelisi, Kirkoon kuulutaan siksi, että yhdessä toisten kristittyjen kanssa viimeisellä tuomiolla olisi puolustusasianajaja = Jeesus. Enpä haluaisi olla siellä ilman Häntä !
- Luther oli sitä mieltä, että jokaisen tulee kuulla Jumalan sanaa omalla kielellään. Jos jollekin Jumala puhuu vaikkapa heavy-messussa, miksi se olisi huono juttu?
  Minusta asia (evankeliumi) ei muutu, vaikka sitä vietäisiin eteenpäin nykyaikaisin menetelmin. Eihän somen käytöstäkään kai enää kiistellä? Kirkkohan jopa kouluttaa siihen!
- Konservatiivit vetoavat mielellään "hengellisyyteen", mutta myös ne jotka tuovat muutosta kirkkoon tekevät sen hengellisestä lähtökohdasta käsin.
- Paitsi ettei säilytä vaan menettää sitä joka tapauksessa. Nyt kannattaisi panostaa identiteettiin
- Varmaan 24? Se, että toimintatapoja päivitetään, ei aina tarkoita muotivirtausten perässä juoksemista.
- Mitä suurimmalla todennäköisyydellä kirkon on palattava alkuseurakuntamaiseen yhteisöllisyyteen, mikäli se haluaa pysyä hengissä. Kirkon institutionaalinen mureneminen on jo alkanut, samoin ihmisten sitoutumisen

asteessa on tapahtunut suuria muutoksia. Uskosta on tullut yksilöllinen asia yhteiskunnan sekulaaristumisen ja moniarvoistumisen myötä. Jokainen haluaa "tuunata" tai "stailata" oman itselle parhaiten sopivan uskontonsa. Tämä on koitunut ja koituu jatkossakin evankelis-luterilaisen kirkon tappioksi.

- Joskus tulee tunne. että ihmisiä kosiskellaan aika kyseenalaisin keinoin. Kirkolla on kuitenkin arvokas sanoma. Täytyy luottaa siihen, että kaikki ei ole kuitenkaan meidän käsissämme.
- Kysymys ei ole hyvin muotoiltu. Kirkon täytyy aina etsiä hengellistä juurtaan. Ei sellaista maailmaa ole jolloin tätä ei tulisi tehdä. Muotivirtaus sanaa en käyttäisi hengellisen juuren etsimisen kanssa samassa asiayhteydessä.
- Väittämässä on kaksi osaa ja vastaukseni olisi erilainen näihin kahteen osaan.

10. Miten hyvin viihdytte työssänne pappina?

Vastaajien määrä: 377

	Erinomaisesti	Melko hyvin	Vaihtelevasti	Melko huonosti	Erittäin huonosti	Yhteensä	Keskiarvo
Viihdyn työssäni pappina.	59,68%	31,3%	7,69%	1,06%	0,27%	377	1,51

11. Koen, että ihmiset arvostavat ammattiani.

Vastaajien määrä: 374

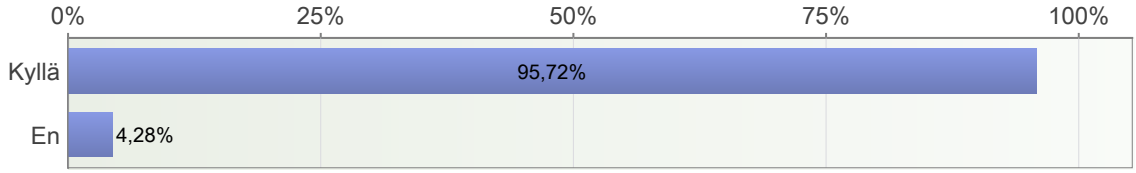

12. Voitte halutessanne kommentoida viihtyvyyttänne ja papin työn arvostusta sanallisesti.

Vastaajien määrä: 109

- Toiset arvostavat toiset ei. Vastaa siihen sitten kyllä tai ei.
- Joku arvostaa, joku ei.
- Sisäsyntyistä viihtyvyyttä, kun arvostan itse sitä mitä teen. Palaute myös on vahvistanut sitä.
- Saa liikkua arvokkaissa tilanteissa. Näkee elämän kirjon.
- Kirkkokritiikki tuntuu papissa henkilökohtaisesti ja se on toisinaan raskasta. Työ on suuri etuoikeus, samalla pappina kantaa suurta kuormaa harteillaan, koska kirkon symboliarvo on aina suuri, mihin hyvänsä pappina meneekin.
- Pappina kohtaan ihmisiä mitä erilaisimmissa elämäntilanteissa. Saan olla vierelläkulkijana ja tuoda rohkaisevaa armon ja toivon sanomaa. Usko Jumalaan tuo turvan elämässä, ja sitä turvaa saan välittää omalta osaltani ihmisille.
- Huolehdi siitä että alaiset voivat hyvin. Silloin sinäkin voit hyvin. Seurauksena on laadukas työ. Se on parasta pr-toimintaa seurakunnan työssä.
- Papilta toisaalta odotetaan toisaalta muistissa on myös huonoja kokemuksia. Paneutumalla ja antamalla kaikkensa on mahdollista voittaa ihmisten luottamus, jonka he ilmaisevat sanomalla, että puhe isästä haudalla

kosketti, kastetilaisuus oli kaunis tai että tavoitin vihkipuheessa jotain sellaista, mikä sai nauramaan tai tuntemaan iloa ja onnea. Arvostus ei ole enää itsestäänselvyys mutta peliä ei ole vielä menetetty. Ajattelen usein erään kirkosta eronneen perheen isän hautajaisia. Sen seurauksena he käyvät säännöllisesti joulukirkossa, vaikkeivät vieläkään ole kirkon jäseniä.

Sen sijaan seurakuntayhtymää saisi radikaalisti supistaa. Ylipäätään rakenteet tai työyhteisö ei juurikaan tue työtä (poikkeuksena lähimmät työtoverit).

- Mitä vanhemmaksi tulen, sitä enemmän työstäni pidän. Tosin toivoisin, että minulla olisi vielä enemmän aikaa ihmisille, keskustella, kuunnella ja rukoilla kanssaan - kaikessa rauhassa. Aikaa ja rauhaa ei oikein kukaan eikä mikään enää tarjoa. Olen hyvällä asialla, evankeliumin asialla!
- Viihtyvyys riippuu paljolti myös siitä mitä tehtävää ajattelee.
- Laineet lyövät lähinnä vain mediassa - eivät seurakuntien arkitodellisuudessa. Toki suhtautuminen on muuttunut tämän 26 vuoden aikana, jonka olen ollut pappina. Mutta pääasiassa vain luontevampaan suuntaan.
- Paras homma ikinä, missä olen ollut mukana. Syvällinen, puistattavan syvällinen, mystiikan ja kärsimyksen täyttämä polku. Olen onnellinen, että minut kutsuttiin tälle tielle.
- Saan tehdä mielekästä työtä ja tulla lähelle suurkaupungin ihmistä monin tavoin.
- Työlläni on tarve ja tarkoitus.
- Olen kutsumustyössäni ja olen saanut Jumalalta kaiken, mitä tarvitsen. Ruohonjuurityö on ihanaa, kirkon iso kuva huolettaa ja harmittaa.
- Työtä on hieman liikaa, ei voi keskittyä kaikkein tärkeimpään tarpeeksi hyvin.
- Olen tehnyt muitakin papin töitä. Viihdyn papin työssä sisällöllisesti ja niissä tilanteissa, joissa olen seurakuntalaisten parissa. Työ on valitettavasti osittain heikosti johdettu ja organisoitu, mikä aiheuttaa aivan turhaa kuormaa.
- Ei meitä kyllä kaupungeissa enää kovin paljon arvosteta. Tai sitä arvostetaan, joka omaan liberaaliin korvasyyhyyn kutittelee. Eli rasti ruutuun, haluamme tämän palvelun ;)
  kastetoimituksissa ollut viime aikoina melkoista kasteväki-ateistinen suvun puoli -tunnelmaa.
- Elän pappeuttani ihmisten keskellä. Tämä homma ei ole koskaan ollut ensisijassa työtä vaan noudatettava elämäntapa
- Unelmatyö, jossa voi kertoa evankeliumia ja rukoilla työajallaan
- Pääsääntöisesti papintyötä edelleen arvostetaan. Esimerkiksi hautajaisten yhteydessä harvoin tapaa tyytymättömiä omaisia.
  Mutta tottakai ilmapiiri on muuttunut ja se vaikuttaa papintyön tekemiseen. Yleinen kriittisempi ilmapiiri tuntuu ilman muuta ajoittain raskaalta ja epäoikeudenmukaiselta.
  Tilanteessa, jossa ulkoinen ilmapiiri on koventunut, olisi erityisen tärkeätä voida luottaa siihen, että kirkon sisäiset ratkaisut ja ylimmän johdon toiminta herättäisivät luottamusta. Nyt kun tilanne on tältä osin ristiriitainen, täytyy myöntää, että luottamus johtoa kohtaan rakoilee ja sitoutuminen organisaatioon vähenee.
- Olen Jumalan hommissa. Jos työ olisi vain ihmisten varassa, en viihtyisi, mutta nyt tiedän olevani oikeassa paikassa, eikä ihminen voi toivoa enempää.
- Viihtyvyyteen voi vaikuttaa hieman työn paljous ja epävarmuus siitä, saako työtä enää tehdä ilman, että leimautuu konservatiiviseksi.
- Erityisesti nuorisotyö ja rippikoulutyö on ollut antoisaa ja mielekästä
- Papin työ on erittäin monipuolista ja vaihtelevaa. On mahdollisuus olla ihmisten elämässä syntymästä kuolemaan asti. Koen, että minulla on myös sanoma, jota kannattaa julistaa.
- Papin ammattia arvostetaan Helsingin kantakaupungissa edelleen paljon. Onneksi pappien ylenmääräinen ylöspäinkatsominen ja pokkurointi on lähes loppunut.
- Miten tuohon nyt vastaisi. Monet tykkäävät eikä päin naamaa haukuta.
- Ihmiset, jotka käyvät kirkon tilaisuuksissa ja käyttävät kirkon palveluita, arvostavat pappeja ja antavat hyvää palautetta. Toisaalta internetissä ja sosiaalisessa mediassa törmää myös törkeään ja ilkeämieliseen arvosteluun, joka usein ei tunnu perustuvan todellisiin kokemuksiin kirkon tämän päivän työstä.
- Joskus työ on kuormittavaa henkisesti. Pääasiassa viihdyn hyvin ja koen tekeväni tärkeää työtä. Pienellä paikkakunnalla seurakunta ja sen työ on arvossaan. Tässä on toisaalta jo nähtävissä joitain muuttumisen

merkkejä.
- Papin työtä yleisesti ottaen Suomessa arvostetaan yhä varsin paljon. Mutta joskus suhtautuminen pappiin on myös sellainen, että ihmisten arvostus kirkkoa ajatellen asteikolla 0-100 on about 65%.
- sekä että. Ne, jotka tietävät, mitä työni pitää sisällään, arvostavat.
- En ajattele, että työssä ensisijaisesti viihdytään. Koen papin työn merkitykselliseksi ja mielekkääksi.
- Koen, että työ on tullut vaativammaksi toimintaympäristön nopean ja osin yllättävän muutoksen myötä. Tämä ei kuitenkaan ole vähentänyt työn antoisuutta ja monipuolisuutta. Työtäni, ammattiani ja kirkkoa arvostetaan, vaikkakin kokonaisuutena arvostus on mielestäni laskenut.
- Tämä työ on upeaa, kannattelevaa, vie lähelle ihmisyyttä, sen kipuihin, moninaisuuteen ja ytimeen. Ainoita paikkoja maailmassa, jossa uskotaan armoon ja ihmisarvoon, vaikka ihminen onkin rikkonainen ja erehtyy ja mokaa. Materialismin vastavoima. Mikä voisi olla kauniimpi työnäky kuin rakkaus?
- Kun tekee työtä arjessa, koko ajan ihmisten elämän keskellä; iloissa, suruissa, yksinäisyydessä, juhlissa, sairauksissa, työelämässä jne, silloin tuntee olevansa oikeassa paikassa oikeaan aikaan.
- Mukavaa kun maksetaan siitä, että saa puhua Jumalasta ja auttaa ihmisiä. Tietenkään kaikki eivät arvosta, mutta sehän on selvää, sillä pappeus herättää ihmisissä tunteita, olivatpa ne positiivisia tai negatiivisia.
- Työtä on paljon, ja se on usein myös näkymätöntä; on paljon hätää ja yksinäisyyttä, johon yritämme vastata. Me teemme paljon ilmaista sielunhoitotyötä ja ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä.
- Saan tehdä työtä keskeisten arvojeni äärellä. Arvostus tulee kohtaamisten myötä, jossa ollaan tosiasioiden keskellä.
- Viihtyvyys työpaikassani (ei ammatissani) laski kuin lehmän häntä kun uusi kirkkoherra tuli ja sai aikaan kaaoksen työpaikallamme, hän näännyttää meidät kuoliaaksi.
- - On hyvä olla työssä, johon on kutsuttu ja jossa saa olla palvelemassa Jumalaa ja ihmisiä. Haluan elämässäni toteuttaa Jumalan tahtoa, Hänen kanssaan olen aina voittajan puolella.
- viihdyn varsinaisessa papin työssä, mutta kirkko työyhteisönä on usien melko ongelmallinen
- Minulla on vuosikymmenten työkokemus pappina olemisesta. Teen työtä työajattomasti, opin koko ajan uutta ja olen tehokas. Saan erinomaista palautetta työstäni ja olen todella kutsumusammatissa, kuten työtoverinikin.

  Valitettavasti seurakunnan työntekijöiden palkkaustason kehitys on jämähtänyt. Diakoniatyöntekijöitä hämmentää se, että monet vastaavia tuloja saavat hakevat avustuksia päivystyksistä. Pääkaupunkiseudulla elämisen kustannukset alkavat olla myös seurakunnan työntekijöille liian kovat. Seurakuntaneuvoston jäsenet ovat sanoneet rekrytointeja tehdessään, että näin huonoilla palkoilla hävettää sitouttaa työntekijöitä vastuisiin. Veikkaan, että tulevaisuudessa työntekijöitä on seurakunnissa vähemmän ja että vapaaehtoiset kantavat suurempaa vastuuta tapahtumista, jotka eivät vaadi papin tai diakonin läsnäoloa.
  Kun ikää tulee lisää, 15 tuntia työpäiviä, ympärivuorokautisia retkiä ja leirejä, ei vain jaksa entiseen malliin.
- Papin työ on minulle hengellinen kutsumus. Työ on suurenmoista ja viihdyn hyvin. Seurakunta on tukena hienolla tavalla. Täällä ei innostuta arkkipiispan ja peukuttajapappien harhailuista. Toisaalta hengellisessä vähemmistössä tällaisen joukon kanssa samassa kirkkolaivassa on välillä turhauttavaa. Itse yrittää rakentaa ja toiset purkavat.
- Asia on tärkeä, mutta työn ja perheen yhteensovittamisessa tulee joskus ongelmia. Arvostuksen suhteen se riippuu keneltä kysytään. Minä olen liikkunut ehkä sellaisissa tilanteissa ja paikoissa, joissa ei ainakaan ole näytetty sitä, jos ei arvostettaisi.
- -
- jotkut arvostavat, jotkut ei.
- Työ ihmisten parissa ja heidän hyväkseen on motivoivaa.
  Kirkolla on ajan ja paikan rajallisuuden ylittävä viesti. Yhdessä voimme nähdä enemmän.
- Usein hämmästelen työssäni, miten edelleen ihmiset, myös nuoret aikuiset, luottavat meihin pappeihin ja haluavat jakaa elämäänsä meidän kanssamme.
- Papin perustyötä surun tai kriisin koskettaessa arvostetaan todella paljon. Työ on todella kuormittavaa ja se joskus häiritsee viihtymistä.
- Tapa auttaa ihmisiä eri elämäntilanteissa, kriisien yllättäessä ja ihmisen asemaan tai arvoon katsomatta.

- Toiset arvostavat, toiset eivät.
- Toimin varhaiskasvatuksessa. Tyäö on äärimmäisen motivoivaa ja verkostoituminen muiden toimijoiden kanssa luontevaa.
- Mielekäs ja luova työ, pappia tarvitaan ja arvostetaan.
- Seurakunnassamme on hyvä työilmapiiri, Seurakunnallamme on hyvä suhde seurakuntalisiin ja seurakunnassa tehdään paikallistesti laaja-alaistata verkostoyhteistyötä eri toimijoiden kanssa paikkakunnan hyvinvoinnin edistämiseksi. On hieno saada tehdä monipuolista tarkoituksenmukaista työtä eri ikäisten ihmisten kanssa. Auttaa maahanmuuttajaa integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan, kuulla ihmisten suruja ja huolia kuten myös olla kuolevan luona läsnä keskustelemassa eletystä elämästä ja luoda toivoa tulevasta elämästä taivaassa. Koen että työssäni minua arvostetaan sekä pappina että kanssaihmisenä.
- koen niiden, joiden kanssa olen tekemisissä, arvostavan papin työtä ainakin sen aikaa, kun tilanne (esim. kirkollinen toimitus) on lähimuistissa.
- Tosipaikan tullen pappia tarvitaan eikä sitä mikään raha korvaa.
- Olen ollut yllättynyt, kuinka myönteisesti minuun on suhtauduttu työtehtävissäni. En ole juuri koskaan kohdannut kielteisiä asenteita työssäni. Välillä ihmiset ovat hieman jännittyneitä papin seurassa, mutta tuota jännitystä voi usein purkaa osoittamalla, että papit ovat aivan tavallisia ihmisiä ja osaavat keskustella kaikenlaisista asioista. Koen, että minua arvostetaan etenkin silloin, kun on kyse elämän tärkeistä hetkistä. Työ on monipuolista ja vaihtelevaa.
- Kyllä seurakunta arvostetaan.
  On vaikea joskus tunnistaa seurakunnan monipuolista ja myönteistä arkea kohun keskellä.
- Toimituksissa arvostetaan, mutta kirkossa (=työnantaja) ei.
- Koen olevani etuoikeutettu, kun saan tehdä näin perustavanlaatuisen merkityksellistä työtä - kokonaisvaltaista työtä ihmisten parissa. Työskentelin aiemmin terveydenhuollossa ja siellä en voinut samalla tavoin ottaa ihmisten kokonaisuutta huomioon ja sanoittaa myös hengellisiä tarpeita, joille oli paljon kaipuuta. Joka kerta kun saan kutsun seurakuntalaisen arkeen tai juhlaan, olen kiitollinen siitä että saan jakaa tätä elämää ja sen vaiheita heidän kanssaan. On suuri etuoikeus saada osallistua ihmisten elämään ja tukea heitä siinä monin tavoin. Koen että minut on kutsuttu tähän tehtävää; elämään todeksi tätä elämää ja ikuisuutta, yhdessä seurakuntalaisten kanssa.
- Yleinen arvostus on selvästi laskenut, mutta se voi olla myös papin työssä etu. Ihmiset eivät enää arkaile pappia entiseen tapaan.
- Suurimmaksi osaksi kyllä, vaikka vastaan tulee myös välillä sitä, ettei arvostusta löydy.
- Saan motivaationi työhön jumalallisesta insipraatiosta, Pyhältä Hengeltä. Luotan Jumalaan ja siihen hengelliseen tehtävään, jonka olen saanut Häneltä.
- Kyseessä on kutsumus, ja työtä tehdään paitsi ihmisille, myös Jumalalle, jolle olen vastuussa. Tuo arvostus on hankala asia, tuntuu että vanhat ihmiset arvostavat, monet eivät - pappi on hieman outo juttu. Moni kuitenkin arvostaa ihmisten parissa tehtävää työtä ainakin teoreettisella tasolla.
- Papin rooli on muuttunut aikojen kuluessa, mutta koen, että tätä työtä arvostetaan edelleen paljon. Tämä näkyy etenkin elämän taitekohdissa, missä tässä työssä eletään mukana paljon.
- Ihmiset kaipaavat rinnalla kulkijaa ja arvostavat sanan julistajaa myös sähköisten viestimien kautta. Jos itse arvostan työtäni, sitä arvostavat muutkin.
- Teen työtä opiskelijoiden parissa eli juuri siinä ikäluokassa, jossa eroajia on paljon. Pappiin kuitenkin suhtaudutaan hyvin ja työtä arvostetaan lähes poikkeuksetta.
- En aina tiedä arvostavako ihmiset ammattiani vai tekemääni työtä.
- Toimin pappina alueella, jossa kirkkoa ja pappeja arvostetaan. Kaikkialla ei ole näin.

  Harmin aiheeni liittyvät maallistumiseen ja Helsingin ja Arkkihiippakunnan suunnalta kuuluviin kirkollisiin äänenpainoihin. Silloin tällöin harkitsen liittymistä Katoliseen kirkkoon. Mielenkiintoista nähdä, koska se tulee oikeasti ajankohtaiseksi.
- Kiitän joka päivä Herraa, että saan palvella Jumalaa ja seurakuntaa.
- Outo ammattihan tämä yhä edelleen on.

- Kovin harvoin tulee vastaan ihmistä, jolle pyhä ei merkitsisi mitään. Kyllä papin paita saa edelleen Helsingissäkin suuren kunnioituksen.
- Julkisuuskuva rasittaa, mutta käytännöntyö on merkityksellistä.
- Seurakuntalaisten keskusteluissa tulee selkeästi esille papintyön arvostettavuus.
- Epäviihtyisyyttä aiheuttaa epätietoisuus siitä, kuinka kauan voin toimia pappina. Pappisvala sitouttaa papin ennen kaikkea kirkon tunnustukseen, mutta tuomiokapitulit näyttävät painottavan ensisijaisesti kirkon järjestystä, joka pappisvalassa seuraa kaukana tunnustuksessa pysymisen jälkeen ja on sille alisteinen. Olen joutunut huomaamaan, että kirkon tunnustukseen pitäytyminen on monien pappien kohdalla johtanut kurinpidollisiin toimenpiteisiin ja estänyt uralla etenemisen. Tämä jännite luo epämiellyttävää epävarmuutta,
- Papin työ on minulle kutsumus ja etuoikeus, tämän päivän asioiden jakamista pyhän äärellä ja Jumalan armon lämmössä.
- Tilanteista riippuen.
- Arvojeni mukainen, monipuolisesti haastava ja hyvin erilaisia ihmisiä lähelle vievä työ, jossa voi kokea pystyvänsä tuomaan ihmisten elämään jotakin tärkeää ja pysyvää. Lupa puhua asioista, joista muuten ei tule puhuttua.
- Seurakuntaliiset arvostavat omaa pappiaan ja se on se voimavara joka kannattelee myös työtä. Mutta on mentävä seurakunnan keskelle ja seurakuntalaisten arkea lähelle.
- Jotain erinomaisen ja melko hyvän väliltä. Kaikissa töissä on myös huonoja päiviä-
- Työssä on sisältöä. Ihmiset ottavat tosissaan. En tarvitse arvostusta itseäni kohtaan sinänsä, mutta on hienoa, että on kysyntää. Ihmisten etsinnän määrä ei ole vähentynyt.
- Termi "viihtyvyys" ei ehkä ole hyvä kuvaamaan itseäni työssäni eikä sen arvostaminen nouse siitä mutta koen työn merkitykselliseksi, ihmisille ja työyhteisössämme tarpeelliseksi ja itselleni oman hengellisen elämän kannalta paljon antavaksi.
- Papin työtä arvostetaan siinä missä muitakin ammatteja.
- Saan olla työssäni vapaasti oma itseni, seurakunnassamme suhtaudutaan kirkon työhön hyvin.
- Tää on ihan parasta!
- -
- Modernissa maailmassa se, joka pitää eniten ääntä saa yleensä parhaiten tahtonsa läpi. Se, että pidän edelleen Raamattua työni perustana on monen mielestä jopa typerää. Kirkon sisälläkin on nykyään niin paljon viisaita ihminisiä, että minun pitäisi mieluummin kuunnella heitä kuin lukea Raamattua. Se tuottaa joskus kysymyksiä miksi ja mihin suuntaan tämä kirkkolaiva tänään seilää?
- Papin työ johon on saanut koulutuksen on innostavaa ja palkitsevaa. Viime vuosina johtavassa asemassa oleville papeille on sälytetty entistä enemmän taloushallinnollisia tehtäviä, joihin papeilla ei ole kolutusta, se aiheuttaa turhautumista.
- Pienen seurakunnan pappina voin elää mukana ihmisten juhlassa ja arjessa.
- Papin työ on hyvin motivoivaa ja kohtaamani ihmiset ovat pääsääntöisesti hyvin kiitollisia
- Kohtaamiset ovat positiivisia ja koen työni vastaavan seurakuntalaisten tarpeisiin.
- Työ on mielekästä, mutta sitä on usein liikaa.
- Monien aktiiviseurakuntalaisten vanhoillinen ajattelutapa ahdistaa ja suututtaa.
- Meillä on mukava työyhteisö ja mukava seurakunta. Papin työssä saa todella monipuolisesti käyttää koko persoonaansa ja omia vahvuuksiaan.
- Eivät kaikki tietenkään arvosta. Sama juttu kaikilla jotakin viralliseksi tai byrokraattiseksi mielletyllä instanssilla työtä tekevillä.
- Yksi huono puoli on työajassa. Silloin kun muilla on juhlaa, me olemme työssä. Kutsumuksen pohjalta tämä on kuitenkin valittu.
- Papin työ on kutsumusammatti.
- mukavaa olla Jumalan ja ihmisten palvelijana
- Onneksi seurakuntalaiset vaativat papiltaan Raamatun sanan mukaista julistusta.
- Kirkon julkisuuskuva harmittaa välillä. Mutta, sitä ei voi hallita ja kirkolla ei juuri ole hyviä mediakasvoja.
- Työ on välillä hektistä ja pitäisi hallita hyvin laaja alaisesti erilaisia asioita työssä. Tietynlainen riittämättömyys haasteiden edessä.

- Viihdyn pappina melko hyvin vaikka joskus epäsäännölliset työajat rasittavat. Olen myös perheen äiti ja toisinaan haaveilen siitä, että voisin elää samassa rytmissä muun perheen kanssa.
- Johtaminen kirkossa on luvattoman huonoa.
- Pappia arvostetaan - ja välillä turhaan jäykistelläänkin.
  Minä haluan olla lähinnä ihminen ihmiselle. Useimmiten työni on hyvin antoisaa.
- Kun työskentelee lähellä ihmisiä heitä kuunnellen, löytyy paljon tilanteita, joissa voi viestittää kristinuskon keskeistä sanomaa sekä välittämistä ja lähimmäisen rakkautta. Eli tehdä perustyötä!
- Viime vuosina viihtyvyyteni on laskenut
- Pappia tarvitaan edelleen, kunhan hän tekee uskollisesti varsinaisen (evankeliumin palvelijan sekä sielunhoitajan) tehtävänsä ja suorittaa kirkolliset toimitukset arvokkaasti koko sydämellään ihmisiä palvellen, eikä sekaannu toisarvoisiin kysymyksiin.
- Työ seurakuntalaisten rinnalla elämän taitehetkissä on ainutlaatuisen hieno tapa kohdata perheitä. Odotukset kirkkoa kohtaan eivät ole suuria, mutta pienuudessaan merkittäviä.
- Koko sydämestäni nautin tästä työstä ihmisten parissa. Saan olla osallisena ihmisten iloissa ja suruissa. Nauraa ja itkeä. Kuunnella ja puhua.